

Adelsönytt

UT OCH NJUT I SOMMAREN!

TA DEL AV ADELSÖS
SMÖRGÅSBORD AV
AKTIVITETER OCH
EVENEMANG

ÅRETS ADELSÖBO

**ANN
SÖDERSTRÖM**

JUNI 2023

Munsö skola

– Vad säger politikerna?

Kurön såld

– Köparen svarar på frågor

Nytt hovgårdsprojekt

– 30 år på UNESCO:s
världsarvslista

ÅRSMÖTE

2023

VÄRNA ADELSÖ

Lördagen den 17 juni 14.00

Plats: Hembygdsgården

Sidan 5

INNEHÅLL

- 06 Munsö skola 70 år
 - 14 Slottssafari på Mälaren
 - 16 Nya fräscha Adelsö förskola
 - 22 Hästen är ingen människa
 - 29 Adelsöprofilen: Anneli Kihl
 - 40 Stort intresse för de nya hyreslägenheterna
 - 62 Sommarkalendarium
- ... och mycket mer!**

.....

REDAKTIONEN

Anita Björk, Sjövik, Lilla Stenby
anitabjork2@gmail.com

Klas Dykhoff, Sättra
klas.dykhoff@gmail.com

Kent Lundberg, Stenstorpsvägen
kentlundberg65@gmail.com

Britt-Louise Morell, Sättra
morell46@hotmail.com

Lotta Person, Hallsta
lotta.person60@gmail.com

REDAKTÖR/ANSVARIG UTGIVARE:
Gunilla Dykhoff Sternelius, Sättra
gunilla_sternelius@hotmail.com
Mobil: 070-212 60 85

FORMGIVARE: **Ann Söderström**, Marielundsvägen
raketgrafiskform@gmail.com

ANNONSER: **Lennart Mattsson**, Lindby
lennart1945@gmail.com
Mobil: 070-838 97 76

OMSLAGSBILD: ANN SÖDERSTRÖM
Alsnö hus Hovgården.

LEDARE

STARKARE ÄN NÅGONSIN

Klockan är 06.18, det är en tisdag morgon i början på april. Jag rullar ned i färjebacken för att ta färjan till jobbet. Det är ljus – solen skiner fantastiskt över vattnet. Och jag slås av att återkomsten av ljuset är kanske det jag uppskattar mest, när vintern är över. Ljuset ger mig energi och en känsla av att våren och sommaren snart är här.

För ett par veckor sedan hade Föreningsrådet sitt vårmöte. De flesta föreningar var där och det bubblade av energi. Det planeras så många aktiviteter under våren och sommaren! Många är sådana som har genomförts under många år och som blivit till tradition på Adelsö. Men det kommer nya aktiviteter, flera vänder sig till barnen på ön. Det är så härligt att höra alla idéer och uppslag som ska förverkligas!

Projektet kring Hovgården fortsätter att utvecklas. Projektledare Faravid Svalfors af Ugglas sliter i det tysta med att få alla intressenter i området att dra sitt strå till stacken. Det kommer att ta tid, men det går framåt och till slut kommer saker att börja hända.

Tradition och kontinuitet, i kombination med en lust att skapa nytt, är ett signum för Adelsö, tycker jag. 2024 blir ett år där det blir extra tydligt vilka starka traditioner vi har och på vilket sätt vi har lyckats upprätthålla dem. Vandringsleden skapades för 30 år sedan, Föreningsrådet fyller 50 år, liksom Hembygdslaget och den härliga Birkakören! Alla är starkare än någonsin!

När jag rullade nedför färjebacken fanns det också några mörka moln på himlen.

Kommunen har förtvivlat svårt för att besluta sig för att det verkligen behövs en ordentlig skola på Munsö för barnen på Adelsö. Jag vet att det är en utmaning att driva en skola på landsbygden. Men Ekerö består både av landsbygd och tätort, och kommunen måste kunna skapa förutsättningar för alla att leva och utvecklas. Det fungerar i andra delar av kommunen, så varför inte här? Vårt krav är tydligt – se till att Munsö skola blir en kvalitativ skola för barn upp till årskurs sex!

Vildsvinen trampar fortfarande omkring och förstör stora delar av ön. Under vintern och våren har de också gett sig på vårt världsarv. Risken finns att fornlämningarna skadas av deras framfart.

Menhammar är Adelsös största markägare och äger över tjugo procent av öns areal. De är i många avseenden en professionell förvaltare av mark och fastigheter. Men när det kommer till viltförvaltning är deras agerande under all kritik. De skulle kunna göra en avgörande skillnad i minskningen av vildsvin – om de bara ville.

Adelsö är Mälarens glimrande pärla. De mörka moln som finns på himlen kommer att trängas undan av solen och energin från de som bor här. Och vi är väldigt envisa. ■

Jag önskar alla en fin sommar!

Anders Gustafsson

ORDFÖRANDE
VÄRNA ADELSÖ
OCH FÖRENINGSRÅDET

DAGS ATT BETALA MEDLEMSAVGIFTEN 2023

Under de senaste åren har medlemsantalet i Värna Adelsö legat stabilt på 600–700 medlemmar. 2022 blev ytterligare ett år med rekordmånga medlemmar, 696 st. Ett tydligt tecken på att föreningen både behövs och uppskattas. Låt oss nu behålla det eller rentav bli ännu fler för detta år.

För dig som redan är med tackar vi för ditt medlemskap. För dig som varit medlem tidigare men ännu inte betalat för 2023 hoppas vi på ditt medlemskap. Du som inte tidigare varit medlem är självklart också varmt välkommen. Låt oss hjälpas åt så att 2023 blir ännu ett år med många medlemmar.

För mer information, se Värna Adelsös webbplats www.varnaadelso.se, under rubriken Medlem.

Ju fler vi är, desto tyngre väger våra argument i diskussioner med kommunen, andra myndigheter, bussbolag, färjerederi och organisationer m.fl. om Adelsös intressen och framtid. Avgiften för 2023 är endast **50 kronor per person**. En mycket låg avgift.

Föreningens styrelse och tidningsredaktion lägger ner mycket tid, engagemang och arbete. Alla som jobbar för Värna Adelsö gör det helt ideellt.

Medlemsavgiften har varit oförändrad sedan föreningen startade 2003, 20 år utan höjning. Den betalas in på Värna Adelsös plusgirokonto **136 05 72-0**. Du kan också swisha medlemsavgiften direkt till föreningen på **12345 571 20**. Kom ihåg att ange vem eller vilka avgiften avser. Vi är självfallet tack samma för ytterligare bidrag till föreningen.

Har du några frågor om avgiften kan du kontakta vår kassör Mats Lundgren: matslu3@gmail.com

**TREVLIG
SOMMAR**
ÖNSKAR REDAKTIONEN

ÅRSMÖTE 2023

ÅRSMÖTE FÖR VÄRNA ADELSÖ

Lördagen den 17 juni klockan 14

Plats: Hembygdsgården

ÅRSMÖTESFÖRHANDLINGAR
ÅRETS ADELSÖBO PRESENTERAS
INFORMATION OCH DISKUSSION OM AKTUELLA
ADELSÖFRÅGOR, bland annat:

- Munsö skola
- Hovgårdsprojektet
- Allmänna kommunikationer (buss, färja)
- Badplatsen
- Giftalger i sjön
- Kurön
- Alla kan ta upp frågor och synpunkter.

Sen blir det mingel och lätt förtäring.

VÄLKOMMEN!

STYRELSEN

Ann Söderström

ÅRETS ADELSÖBO

Varje år utlyser Värna Adelsö ett pris som Årets Adelsöbo. Priset är på 5 000 kronor och går till någon som gjort betydelsefulla insatser för vår ö. I år går priset till Ann Söderström.

- Vi hade flera bra personer som var nominerade, säger Siri Lundmark, som förberett beslutet i Värna Adelsös styrelse. Hon fortsätter: – Men vi tycker att Ann Söderström ska ha priset i år för sina insatser för öns tidning Adelsönytt.

Ann Söderström får priset för att hon i sju år har svarat för den grafiska formgivningen av tidningen. Värna Adelsös styrelse har motiverat priset enligt följande.

Anns fina insatser för vår eminenta lokaltidning Adelsönytt! Ann har under många år ansvarat för den grafiska formgivningen av Adelsönytt och att tidningen är så snygg och proffsig är Anns förtjänst. Inför varje utgivning lägger Ann ner ett omfattande arbete för tidningen. Ann är en mycket värdig kandidat till att bli Årets Adelsöbo.

Tack vare Ann har Adelsönytt blivit en väldigt fin tidning, som delas ut till alla på ön. Den väcker beundran långt utanför Adelsö. Ann är väldigt glad för att bli Årets Adelsöbo.

– Jag tycker att det är roligt att göra en insats för min hembygd Adelsö, som jag älskar. Och det är roligt att tidningen får så mycket uppskattning, säger Ann.

På jobbet arbetar Ann med att göra tidningar. Men Adelsönytt är alltså ett helt ideellt uppdrag. Hon lägger ned massor med tid på varje utgivning, cirka 30–40 timmar per utgåva. Det är sannolikt få orter på landsbygden som har en så fin lokaltidning.

Ann är en gedigen adelsötjej. Hon är uppväxt i Gredby och har gått i skolan på Munsö. Nu bor hon på Marielundsvägen och är sambo med Rickard Carlsson.

Priset delas ut på Värna Adelsös årsmöte den 17 juni i Hembygdsgården. ■

Björn Rydberg

ADELS BUTIK

CATERING BUTIKSLAGAT OMBUD

Grillad spetskål med brynt sojasmör och lime

Börja med att dela kålen i två delar. Ge den fin färg fin runt om och slå sedan in den i folie och lägg på indirekt värme eller på den högre hyllan på grillen. Låt ligga ungefär en halvtimme på grillen tills mjuk igenom. När kålen är färdiggrillad låter du 25 gram smör brynas i en liten kastrull. När smöret är brynt - häll i 3 msk japansk soja. Klyfta ev kålen i mindre portionsklyftor och häll över sojasmöret. Toppa med zest och saft från 1/2 lime, plockad koriander och 1/2 dl finrivet parmesan. Servera som tillbehör till grillad kyckling, kött eller fisk eller som vegetarisk rätt tillsammans med bulgur och en generös grönsallad.

**MER GRÖNT PÅ GRILLEN?
FÖLJ OSS FÖR MASSA TIPS.**

VÅRA ÖPPETTIDER

Mån - fre 10 - 19, lör - sön 10 - 15

www.adelsöbutik.se

ÖPPNA HELA MUNSÖ SKOLA!

Öppna hela Munsö skola igen! Det kräver Värna Adelsö i en skrivelse till kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden.

Bakgrunden är att barnen och föräldrarna på Adelsö och Munsö i slutet av april 2020 fick ett chockartat brev där kommunledningen meddelade att skolan skulle läggas ned i sin helhet redan efter sommaren. Det utbröt omedelbart en folkstorm på öarna. Inte bara de närmast berörda var upprörda. En överväldigande majoritet på Munsö och Adelsö fördömde nedläggningen, som betraktades som ett attentat mot möjligheterna att bo och leva på öarna. Föreningen Värna Adelsö deltog med full kraft i protesterna.

»**Tack vare folkstormen tvingades kommunledningen backa något.**«

Tack vare folkstormen tvingades kommunledningen backa något: Förskoleklassen och årskurs 1 och 2 skulle få vara kvar. Men nedläggningen av årskurserna 3 till 6 drevs igenom av en majoritet av politikerna. Och protesterna fortsatte därför. Inför valet 2022 backade man ytterligare. Årskurs 3 skulle öppnas igen. Det skedde hösten 2022.

I sin skrivelse kräver Värna Adelsö att hela skolan nu återöppnas. Föreningen konstaterar

att det byggs en hel del på Adelsö och Munsö. Fler familjer med barn kommer med stor sannolikhet att flytta ut till öarna. Antalet barn på öarnas förskolor har ökat.

Föreningen anser det inte rimligt att små barn ska behöva åka flera mil till skolan. En bra skola på nära håll är en förutsättning för att familjer med barn ska välja att bosätta sig på öarna. Därför kräver nu föreningen Värna Adelsö att Munsö skola återöppnas i sin helhet till och med årskurs 6. Munsö skola firar 70 år i år. Att återöppna hela skolan nu tycker Värna Adelsö därför vore lämpligt.

Värna Adelsös brev har fått en mycket stark uppslutning bland befolkningen på öarna. På till exempel Facebook har brevet fått stöd av cirka 250 personer.

VAD SÄGER POLITIKERNA?

Adelsönytt har frågat några ledande kommunpolitiker om Munsö skolas framtid.

Frida Tamker (M), ordförande i barn- och utbildningsnämnden

Det är viktigt med en levande landsbygd med förskolor och skolor. De nya bostäderna på Adelsö och norra Munsö ger rätt förutsättningar för att successivt öppna och fylla Munsö skola. Om cirka tio år hoppas vi att det går cirka

120 elever i Munsö skola och 180 barn i förskolan, som sedan blir elever i Munsö skola. Det är positivt och bidrar också till annan utveckling i området.

Hanna Svensson (S), oppositionsråd

Socialdemokraterna är övertygade om att Munsö skola behövs. Vi vill att hela skolan ska öppnas när vi ser att kullarna ökar. Det har varit en otydlighet i möjligheten att välja Munsö skola. Så ska det inte vara. Munsö skola bör vara det givna förstahandsvalet för alla på Munsö och Adelsö.

Desirée Björk (Ö)

Munsö skola måste återöppnas i sin helhet. Det måste till en dialog med föräldrar, elever, lärare, föreningar och förvaltning. En närliggande skola är det viktigaste för en levande landsbygd!

Anders Rosenquist af Åkershult (MP), en av de främsta förkämparna för Munsö skola

De styrande behöver visa att de ser långsiktigt på skolan. Skapa en plan för framtiden med återöppnande av stängda klasser med mera. Adelsöborna måste få känna sig trygga och slippa oro för skolans framtid.

Fredrik Ohls (L), kommunalråd och ordförande i samhälls- byggnadsutskottet

Vi Liberaler anser att mellanstadiet bör kunna öppnas så snart skolan kan ha årskursvisa klasser. Öppnas mellanstadiet igen slipper eleverna långa och tröttande resor och alla negativa skoleffekter av detta. Detta borde locka återvändare, förutom nybyggare. Vi är positiva till att starta en årskurs 4 så fort det är praktiskt möjligt.

Positivt – men vi ska fortsätta vara en blåslampa.

Anders Gustafsson, Värna Adelsös ordförande: Hur ser du på politikernas uttalanden här ovan?

Fallet Munsö skola visar att demokratin fungerar hos oss och att det är möjligt att ha en konstruktiv dialog med våra politiker. Tack vare protesterna stoppades en total nedläggning av skolan. Och opinionen drev fram en återöppning av årskurs 3. Den allmänna inställningen bland politikerna är nu positiv till Munsö skola och politikerna ger konkreta löften, vilket är glädjande!

Jag tolkar det som att det nu finns underlag för ett principbeslut om att hela skolan öppnas igen. Detta ska naturligtvis ske successivt. Värna Adelsö kommer att fortsätta vara en blåslampa på dem som beslutar: Återöppna hela Munsö skola! ■

Björn Rydberg

Värna Adelsös syfte är att slå vakt om Adelsös natur och kultur samt främja möjligheterna att bo, arbeta och tillbringa fritiden på ön.

MUNSÖ SKOLA 70 ÅR

Munsö skola fyller 70 år i år och det firades på skolan onsdagen den 5 april med ett kalas.

Munsö skola värd att fira! En banderoll på väggen, som syns för förbipasserande. FOTO: HELENA PUASCHITZ

Flaggan är hissad för Munsö skola men snö och kyla satte stopp för utomhusfika. FOTO: HELENA PUASCHITZ

Snön faller på uppvaltande politiker: Johan Elfver (M), Frida Tamker (M) och Anita Jernberger (L) FOTO: HELENA PUASCHITZ

Under två veckor före kalaset hade skolan fått besök av gamla elever som med hjälp av bilder från Munsö hembygdsförening berättade om hur det var då på skolan och om dåtidens liv på öarna. Eleverna gjorde sedan fina elevarbeten som de ställde ut i skolbiblioteket, där de berättade om det som de fått lära sig. Där fanns även ett bildspel. Våra besökande gamla elever fyllde gärna i och berättade om någon undrade över något.

Under kalasdagen fylldes korridoren av dofter från popcornmaskinen som rektorn hade ordnat samt från sockervadd, hembakat och kaffe som föräldraföreningen stod för. Att hålla fikat ute i värmesatte snöfall och kyla stopp

för. Men att hoppa slängrep och kasta boll gick bra i väntan på sin tur i hoppborgen som föräldraföreningen hade ordnat med sponsring av föräldragruppen Rädda Munsö skola.

Rektorn höll sitt tal på trappan med alla elever runt sig, där hon berättade lite om skolans historia och tackade alla för deras engagemang, för både kalaset och skolans verksamhet. Sedan var det dags för eleverna att få sjunga "Ja, må du leva" för skolan och för oss alla att utropa ett fyrfaldigt leve.

Rektorn bjöd på tårta och besökande politiker och en representant från Värna Adelsö kom för att hedra skolan och delta i firandet.

Rektor Cathrine Bruske och Värna Adelsös Stefan Wählin. FOTO: HELENA PUASCHITZ

Det blev ett riktigt lyckat kalas med gott samarbete mellan alla föreningar, grupper, personal och elever med besökande föräldrar. ■

Helena Puaschitz
MUNSÖ SKOLA

Mums, sockervadd! FOTO: HELENA PUASCHITZ

ADELSÖ ÄGG

KRAV

6 st e

**Närproducerat
för alla smaker!**

Adelsö Ägg

www.adelsoagg.se

ADELSÖ ÄGG

KURÖN SÅLD!

Efter ett antal månaders försäljningsansträngningar såldes Kurön i slutet på mars. Köpare är företaget Little Afognak AB.

Kurö by från fjärden. FOTO: JONAS NIMMERSJÖ

”Vi driver ett förvaltningsbolag med diversifierade innehav och vi bedömde att det nu är ett intressant tillfälle att öka vår exponering emot realtillgångar”, berättar Josefine Steene, som är en av ägarna.

Vad ska företaget göra med Kurö?

”Kurön är ett unikt objekt med fantastisk miljö. Vi ser fram emot att fortsätta att långsiktigt och hållbart förvalta öns marker parallellt med att vi utvecklar öns byggnadsbestånd.

På Kurön finns en väldigt trevlig samlad strandnära bebyggelse i vacker miljö. Vi har satt av resurser för utveckling av byn i egen regi men vi är också öppna för att göra det i ett partnerskap med någon som vi kan dela en vision med. Vad som blir slutdestinationen för byn är ett rörligt mål och diverse myndighetsbeslut har så klart bäring på det.”

Innebär att ”utveckla byggnadsbeståndet” att ni vill bygga på ön utöver den nuvarande byn?

”Vi har inga planer på att bygga på ön utanför den nuvarande byn”, försäkrar Josefine Steene.

» Vi är glada att Kurön avyttras till en köpare med planer. «

På Frälsningsarmén är man nöjd med försäljningen. Elisabeth Beckman som är förvaltningschef kommenterar:

”Vi är glada att Kurön avyttras till en köpare med planer, visioner och förmåga att tillvarata Kuröns unika förutsättningar. Vi har varit an-

gelägna om att hitta en bra köpare och har inte velat stressa igenom affären.”

Vare sig köpare eller säljare vill berätta vad priset för Kurön har varit. Taxeringsvärdet är 8,4 miljoner kronor. Det finns anledning att anta att försäljningspriset var mångdubbelt högre.

Det kommer säkert att bli en debatt om Kuröns framtid framöver. De planer som köparna redovisar är inte kristallklara. Det är intressant att köparna säger att de inte tänker bebygga ön utanför den nuvarande byn. Det ligger i linje med vad byggnadsnämndens ordförande Arnulf Langlet (M) uttryckte i förra

numret av Adelsönytt: Kuröns vackra natur och miljö måste hanteras varsamt.

Värna Adelsös ordförande Anders Gustafsson kommenterar affären:

– Det är mycket positivt att köparna säger att de inte vill exploatera Kurön utanför byn. Men sådana planer kan så klart ändras i framtiden. Vi kommer därför noggrant att följa och bevaka vad som händer med Kurön framöver. ■

Björn Rydberg

Bibliotek hela veckan

Hembygdsgården, som numera också kallas Hovgårdens informationscenter, fick strax efter invigningen förra året även en bibliotekshörna.

Ekerö bibliotek förnyar varje termin bokinnehållet med nya fräscha boktitlar. Att låna böcker sker på förtroendebasis, vilka återlämnas inom en månad. ”Biblioteket” bjuder dessutom på unikt generösa öppettider, klockan 11–16 varje dag, vilket sköts av ägarna till Café Hovgården. Ove Westerberg från Sättra Gård har nu anslutit sig till sällskapet för att hålla regelbunden koll på ordningen i bibliotekshörnan. Har du åsikter om hörnan kan du mejla till ovewesterberg@telia.com så skickas det vidare till ansvarig på Ekerö bibliotek. ■

Ove Westerberg inspekterar barnboksådan.

Slottssafari

PÅ MÄLAREN

För oss som rör oss på Mäläröarna, är det tydligt att vi befinner oss i en trakt som är välförsedd med slott och herrgårdar.

Mälsåkers slott. FOTO: KLAS DYKHOFF

Bara på vägen från Brommaplan till Adelsö finns det minst fem slott. Förutom Drottningholm har vi Ekebyhov, Kaggeholm, Skytteholm och Rastaborg. Om vi dessutom räknar in resten av Mäläröarna, så är det ännu fler.

Faktum är att hela Mälardalen är full av slott. Den bördiga odlingsjorden och det gynnsamma klimatet har under alla tider

lockat till sig adelsmän som har byggt pampiga slott för att skryta med sin rikedom. 1600-talsslotten Grönsöö och Gripsholm är exempel på det, precis som "Kakslottet" Taxinge från början av 1800-talet.

Andra slott är byggda som befästningar för att försvara vattenvägarna på Mälaren. Tynnelsö slott med rötterna i 1200-talet, beläget

mellan Selaön och Strängnäs, är ett sådant, liksom förmodligen Utö hus från 1400-talet.

NÄRA FÖR OSS TILL FLERA SLOTT

Om man har tillgång till båt och bor på Adelsö kan man passa på att åka på slottsafari sjövägen. Det är cirka 13 nautiska mil (nm) till Mariefred och till Tynnelsö och knappt 12 nm till Taxinge, räknat från Adelsös västsida. Om man tycker att det är en för lång båttur så finns Grönsöö slott och Utö hus 8 nm åt nordväst. Mälsåkers barockslott på Selaön är ännu närmare. Dit är det bara 5 nm.

De flesta slotten har en spännande historia. På Tynnelsö slott till exempel, satt en av männen bakom Stockholms blodbad fångslad i elva år, efter att ha fångats av Gustav Vasa.

»De flesta slotten har en spännande historia.«

Vill man se hur flera av dessa historiska personer såg ut, kan man göra det på Gripsholms slott från 1500-talet. Det var Gustav Vasas bostad, och där finns bland annat statens porträttsamling. När man sett sig mätt på den, på slottsträdgården och på slottets välbevarade 1700-talsteater, kan man ta den smalspåriga museijärnvägen till Taxinge slott och deras berömda kakbuffé.

Taxinge, som ursprungligen hette Näsby, har en historia som sträcker sig ända från vikingatiden. Själva slottsbyggnaden är dock betydligt yngre. Den byggdes i början av 1800-talet.

FRÅN PARTY TILL KONKURS PÅ MÄLSÅKER

Mälsåkers slott som började byggas redan i slutet av 1500-talet har en spännande historia också under modern tid.

Taxinge Slott, "Kakslottet". FOTO: ULRICH SCHULTE

1898 köptes slottet av Åke Sjögren. Han hade gift sig med änkan efter Alfred Nobels bror, och på så sätt kommit över en stor summa pengar. De satte genast igång med att renovera och modernisera slottet som nu fick elektricitet och centralvärme.

Sjögren anordnade storslagna fester med gäster från Stockholm, och eftersom det är cirka 100 kilometer landvägen dit, köpte han dessutom ett ångfartyg för att underlätta resandet.

Han startade också vidlyftiga affärsprojekt, bland annat ett tegelbruk på Selaön och kaffeplantager i Kenya. Han åkte på storviltsjakt och tog med exotiska djur från Afrika till sin slottsträdgård.

Någon vidare affärsman verkar Åke Sjögren dock inte ha varit. 1918 gick han i konkurs och slottet såldes.

Hela den här historien finns nog beskriven i Bengt Ericssons bok *Patriarken på Mälsåker*. Den finns att köpa i slottsboden.

I slottet finns dessutom utställningar som handlar om hela dess historia fram till idag. ■

Klas Dykhoff

NYA FRÄSCHA ADELSÖ FÖRSKOLA

Flera stationer att välja bland för barnen på Adelsö förskola. Här lockas till läsning. FOTO: KLAS DYKHOFF

En kulen dag i slutet av mars får Adelsönytts reporter och fotograf förmånen att besöka nyrenoverade Adelsö förskola som nu har 25 inskrivna barn.

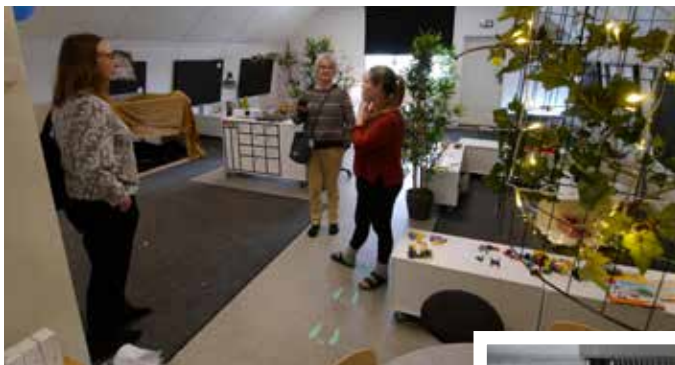
Sara Ekelund Nyberg, förskollärare, och Marie Eklund, biträdande rektor, tar emot oss och visar oss runt. Sara har sin arbetsplats här medan Marias ansvarsområde omfattar Adelsö förskola, Munsö förskola, Munsö skola och Sundby förskola. Det innebär att hon inte alltid är här – men alltid tillgänglig, poängterar hon.

Vi har inte varit här före renoveringen så vi har inget att jämföra med men kan direkt se: Så fint och fräscht!

Först går vi en trappa upp till ”storbarns-avdelningen” Långskeppet, där Sara och Marie visar ateljén. Där får barnen själva välja om de vill skapa med lera, lim eller färg och ibland något annat material som pedagogerna tar fram.

Sedan går vi in i det stora lek- och samlingsrummet, härligt inspirerande till lek och upptäckter. Några svarta ”tavlor” här och var på väggarna är de nya ljudabsorbenterna som också fungerar som anslagstavlor. De är väldigt nöjda med den satsningen, säger Marie.

I den utsökt pedagogiska miljön finns ett stationssystem där barnen ibland kan välja var de vill vara, vad de vill syssla med; om de vill bygga, ”pärla” (hålla på med pärlor), vara i läskuren Sagoskogen eller i magnetstationen. Ibland är det pedagogerna som väljer och då kan det bli

Marie och Sara är med rätta stolta över att visa lekrummet. FOTO: KLAS DYKHOF

protester. Men att möta motgångar och inte alltid få som man vill kan vara en bra förberedelse för skolan, menar båda pedagogerna.

Barnen är väldigt intresserade av bokstäver, får vi veta. I stället för att slösa en massa papper får de skriva på en suddbar bokstavsmatris som kan användas igen och igen. Smart!

Innan vi går ner till småbarnsavdelningen Runstenen visar Marie och Sara oss först ett nytt kontor och sedan en ny toalett på övervåningen. Nödvändigt nu när det är så pass många barn och verksamhet på båda våningsplanen. Men inget problem förr när det bara var elva barn och all verksamhet hölls på nedre plan.

Även på Runstenen på bottenplanet tänker man hållbart när det gäller material. Barnen målar på gamla kakelplattor som man sedan kan torka av och måla på igen. Småbarnen har också en härlig sandstation. Tänk att kunna göra sandkakor inomhus!

På nedervåningen finns nu också matsal och kök. Allt nytt, genomtänkt och fräscht.

I samband med renoveringen tog man bort en förbindelseörr mellan hembygdsgården och förskolan. Förskolan fick då en egen entré. De kan dock fortfarande gå till bibliotekshörnan i Hovgårdens informationscenter och låna böcker. Och har även i övrigt ett jättebra samarbete med biblioteket.

Drämköket i Adelsö förskola. FOTO: KLAS DYKHOF

I läskuren Sagoskogen kan man läsa eller bara vila om man vill det. FOTO: KLAS DYKHOF

Nytt på undervåningen är ett skötrum och tvättmöjligheter, så personalen slipper gå ut i hallen för att exempelvis byta en blöja.

Ja, över huvud taget ett lyft, det är lätt att se. Inte bara på de fräscha lokalerna utan också på Saras och Maries uppenbara stolthet över sin fina förskola. ■

Gunilla Dykhoff Stermelius

A woman with long blonde hair, wearing an orange and yellow historical dress, sits on the left, looking at a laptop. A man with a long beard and hair, wearing a brown tunic and a blue cloak, sits on the right, also looking at a laptop. They are positioned around a campfire with a basket of red apples between them. The background is a forest of tall trees.

UPPTÄCK HOVGÅRDEN AVSLUTAT

– men ett nytt projekt tar vid

Det första projektet startade hösten 2021 och hade som mål att utveckla Hovgården som besöksmål tillsammans med lokalsamhället på Adelsö, myndigheter, organisationer samt med Strömma kanalbolaget och andra aktörer med verksamhet eller intressen kopplade till världsarvet Birka och Hovgården.

Ett av projektets mål var att skapa ett informationscenter i Adelsö hembygdsgård. Detta invigdes sommaren 2022, och Hovgårdens informationscenter som är öppet alla dagar mellan klockan 11 och 16 innehåller nu en världsarvsutställning och en bibliotekshörna. Projektet avslutades i december 2022 och resultaten rapporterades in till kommunens

medfinansierare, Riksantikvarieämbetet och Region Stockholm.

FORTSATT ENGAGEMANG FRÅN KOMMUNEN

I slutet av 2022 fattade kommunstyrelsen beslut om att projekt Upptäck Hovgården skulle följas av ett nytt projekt. Det har arbetsnamnet Upptäck Hovgården – Del 2, och kommer bland

»Min förhoppning är ett givande samarbete med lokalsamhället på Adelsö!«

annat att handla om att uppmärksamma världsarvet Birka och Hovgårdens 30-årsjubileum på UNESCO:s världsarvslista. Jag kommer att vara projektledare även för detta. Tillsammans med Veronica Björkman, destinationschef på Birka Vikingastaden, planeras nu för hur vi kan samverka kring olika aktiviteter och event under 2023 för att visa hur Birka och Hovgården hör samman. Min förhoppning är ett givande samarbete med lokalsamhället på Adelsö!

Projektet pågår fram till årsskiftet 2023/2024 och jag är enormt glad över att få fortsätta detta viktiga arbete ännu ett år genom att fungera som en länk mellan olika intressenter som vill Hovgårdens bästa. Utöver aktiviteterna kommer tillgänglighet och marknadsföring fokuseras under året. ■

Faravid Svalfors af Ugglas

FILMEN VARNAGEL

Adelsöfilmen Varnagel

hade sin premiärvisning på Filmhuset i Stockholm i december 2022 men det kommer att bli fler visningstillfällen. Filmen är en pilot för en tv-serie som utspelar sig på Adelsö och Björkö i början av vikingatiden, och flera lokala förmågor har arbetat under produktionen. Jag planerar att visa filmen på Birkamuseets biograf samt i Skeppet i Adelsö hembygdsgård och hoppas att många adelsöbor vill se den. Visningarna sker förhoppningsvis nu i sommar och kommer att vara gratis.

Den fantastiska helgöbon Suzanne Reuter har en av huvudrollerna tillsammans med Thomas Hedengran och Jerker Fahlström. Jag har producerat filmen tillsammans med regissören Henric Brandt och jag står också för filmens kostymer och rekvisita. Vi har haft ett fantastiskt team med oss. Två som jag också vill nämna är Cheyenne Olander och Björn Falkevik som på flera sätt varit ovärderliga under produktionen och därtill under framställningen av världsarvsutställningen i Hovgårdens Informationscenter. ■

Faravid Svalfors af Ugglas

FILMSKAPARE OCH ADELSÖÄLSKARE

Fotnot: Produktionens öden och äventyr går att följa via Facebookgruppen Varnagel.

Bättre vattna dem med sjövattnen. FOTO: KLAS DYKHOFF

VATTNA MED SJÖVATTEN

Att använda kranvattnen, som har renats till livsmedelskvalitet, för att vattna gräsmatta och odlingar är ingen riktigt bra idé. Särskilt inte när man som vi bor på en ö i en stor sjö.

Att samla vatten i regntunnor kan vara ett alternativ om man bara vill vattna några blommor, men då måste det regna då och då, så att de fylls på.

Men vill man hålla gräsmattan grön så behövs mer vatten än så. Då är sjövattnen det bästa alternativet. Men hur får man det? Om man har en sjötomt, eller åtminstone bor nära vattnet, kan man lösa det själv med en pump och en slang, men för alla andra?

På Sättra Gård har den här frågan diskuterats de senaste åren. Här finns, förutom drygt 60 hushåll, ett par verksamheter som behöver mycket vatten: två stall och en grönsaksodling.

Efter en fråga på Facebook fick jag kontakt med två samfälligheter som har ordnat gemensamt sjövattnen.

ALVIKENS SJÖVATTENFÖRENING

I Alviken på södra delen av ön är Kicki Eriksson kassör i sjövattnenföreningen.

Av 38 fastigheter där är 26 anslutna till sjövattnenanläggningen.

Eftersom Alviken har ett eget gemensamt dricksvattensystem så har det varit uteslutet att använda det vattnet till bevattning i någon större utsträckning.

Från början skaffade de som hade möjlighet egna pumpar, men när fler och fler ville ansluta sig till dessa bildade man en vattenförening och byggde ett gemensamt system med pump och ledningar.

Kicki Eriksson uppskattar att varje ansluten fastighet har betalat 20 000 kronor för uppbyggnaden av sjövattnensystemet. Den årliga

kostnaden är nu 400 kr, och det ska täcka el och försäkring av anläggningen.

SÄTTRA GÅRD I STARTGROPARNA

Situationen på Sättra är lik den i Alviken. Vi har ett eget vattensystem som täcker det normala behovet hos fastigheterna på gården, men det räcker inte till under torra somrar när alla vill vattna sina trädgårdar.

»Vi har ett eget vattensystem som täcker det normala behovet.«

Lösningen här är att Björkfjärden AB, som äger vattenverket, har byggt ett sjövattnesystem som ska täcka alla fastigheter på gården. Alla fastighetsägare som vill kan ansluta sig till detta för en kostnad på cirka 3 000 kronor. Då får man en egen kran vid tomtgränsen. Intresset för att ansluta sig har varit stort vid en preliminär förfrågan.

Eftersom Sättra Gård tidigare hade stora växthus, så finns det ett gammalt bevattnings-

system med nedgrävda rör, som till viss del har kunnat återanvändas.

Det har nu bildats en förening som ska ansvara för driften av systemet när det kommer igång framåt sommaren.

INFORMELLT I LINDBY

Man måste inte ha en förening, även om utrustningen måste underhållas och det ska in avgifter.

I Lindby har ett 20-tal fastighetsägare gått ihop helt informellt för att bygga och underhålla ett sjövattnesystem. Det hela bygger på frivilliga insatser. Pumpen står på en tomt, och därifrån tas också elen till den. De anslutna fastigheterna delar sen på elkostnaden. Frida Hasselström som är en av få permanentboende i området uppskattar den årliga kostnaden till 500 kr per fastighet.

Anläggningen har växt fram successivt, sen 70-talet, men av olika anledningar var man tvungen att dra om ledningarna för några år sedan, och då uppstod en kostnad på mellan sex och sju tusen kronor per fastighet. Frida tycker att det är ett pris som hon är beredd att betala för att få en prunkande trädgård. ■

Klas Dykhoff

ADELSÖ MASKINUTHYRNING

Vi har ett större utbud av maskiner än på bilden. Vi utför även mindre markentreprenader på Adelsö.

Fredrik Wilson

Solvändan 40, 178 92 Adelsö
fredrik.wilson55@gmail.com,
070-699 58 79, 070-699 58 57

Hästen är ingen människa

Hästar tål väldigt bra både värme och kyla, mycket bättre än vi människor.

Det är genom huden som värmen försvinner och även om hästen har sju gånger så mycket kropp som vi, så har den bara 2,5 gånger så mycket hud. Det förklarar varför vi människor har så svårt att hålla värmen och fryser långt tidigare än hästen. Mycket viktigt att tänka på, så att du inte reflexmässigt sätter på hästen ett extra täcke när du själv fryser.

Hästen har många sätt att klara kyla. Den skakar, då producerar musklerna värme utan att hästen förflyttar sig. Den kan till exempel vända bakdelen mot vindriktningen, då minskar kroppsytan som kyls ner av vinden. Den kan också ställa sig tätt intill sina kompisar i hagen.

Hästar som inte är klippta kan fälla upp håren i pälsen. På så sätt hamnar stillastående luft mellan hårstråna, som fungerar som en utmärkt isolering.

Om hästen reser pälsen eller skakar är det ett tecken på att den fryser. Om du inte ser några av dessa tecken då kan du vara ganska säker på att din häst inte fryser, hur kallt du själv än tycker att det är.

SE UPP MED REGN, SNÖ OCH STARK BLÅST

När det regnar, snöar eller blåser mycket sätts hästens försvar mot kylan lite ur spel. Då kan din häst behöva ett täcke för att inte frysa. Men det behöver inte vara något tjockt täcke, bara ett som hindrar att hästen blir blöt. Ett vindskydd i hagen kan fylla samma funktion.

Solen hjälper din häst att hålla värmen. Till exempel en vinterdag, då det är kallt men sol och

Rött helkroppstäck. FOTO: CECILIA THORSTENSSON

vindstill, då kan du ta av hästen täcket i hagen. Men en mulen dag runt noll, med bitande vind eller kanske nederbörd, då gäller det att se till att hästen har ett vattenavstötande täcke.

KLIPPTA HÄSTAR

Om du klipper din häst på vintern känns den piggare och problemen med svettning och eftersvettning minskar. Den torkar också snabbare efter ett ridpass. Men när hästen blir av med sin päls tappar den också sin naturliga isolering som då måste ersättas med ett täcke. Det finns undersökningar vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) som visar att ett termotäcke ersätter det förlorade pälslagret. En klippt häst med termotäcke har samma nedre kritiska temperatur (NKT), minus sju grader, som en oklippt häst utan täcke, vid samma träningsintensitet. För

att slippa klippa sin häst sätter många på ett täcke tidigt på säsongen. De hoppas att detta ska minska pällstillväxten. Men det är främst ljuset som styr pälsansättningen.

MÅNGA SORTER

Det finns pyjamasar eller täcken för alla tänkbara användningsområden: stall-, eksem-, flug-, fleece-, ull-, vinter-, regn-, funktions-, svett-, rid- och ländtäcken – med flera.

Vill du veta mer om täcke eller inte täcke så har Strömsholm gjort en pilotstudie: *Hästars termiska komfort med olika tjocka täcken – mätning av temperatur och luftfuktighet under täcket.*

Britt-Louise Morell

Vintertäcke. FOTO: CECILIA THORSTENSSON

Vi kan hjälpa dig och ditt företag med

Bokföring ● Bokslut

Årsredovisning ● Deklaration

så att Du kan göra det Du brinner för.

Välkommen att ringa oss på

0705-722 962

så berättar vi mer!

Maria Kallström, Adelsö

Bäver. BILDBANK: PIXABAY.COM

Bäverns återtag i det svenska landskapet

Bävern är vårt lands största gnagare. Den kan väga 18–22 kilo och bli 70–100 centimeter lång. Den lever vid vatten och är nattaktiv. Fällda träd och gnagarspån är tydliga spår efter bäver.

På Adelsö finns gott om observationer och tydliga spår av aktiva bävrar. Bävern är inte aggressiv till sin natur men det finns fall då människor har attackerats och drabbats av allvarliga skador i samband med att djuret upplevt sig trängt eller hotat.

Bävern har följt människan sedan stenåldern. Vid stenåldersboplatser har bäverben varit den vanligaste matresten, näst efter älg. Men bävern gav inte bara mat och skinn.

Bävergäll är ett slags koncentrat som bävern använder för att markera sitt revir. Det bildas i ett par utbuktningar på bäverns urinrör. Ämnet är känt redan under antiken för

sina medicinska egenskaper. Det användes som smärtstillande, lugnande, mot feber och magont. Flera hundra diagnoser ansågs kunna botas eller lindras med bävergäll. Detta bidrog till ökad jakt på bäver då bävergäll blev ett dyrt och efterfrågat medikament. Ett lod – 13 gram – kostade lika mycket som en drängs årslön.

Bäverskinnet blev en lönsam handelsvara under 1600-talet för tillverkning av hattar. Bäverpälsens mjuka underhår är perfekt för att tillverka en filt som är varm och vattentålig. Gustav II Adolf kom att framstå som en modeikon som gjorde hatten populär i hela Europa. På tavlan från slaget vid Lützen 1632

Borde vi lyfta på hatten när vi träffar en bäver?

har den svenske kungens hatt fallit till marken. Hatten var fildad av underpälsen från bäver. Hatten som kom att kallas Sverigehatt eller Schwedenhut gav fart åt försäljningen på 1600-talet. Den kom att pryda ett antal svenska kungar, Napoleon Bonaparte samt adel och militärer över stora delar av Europa. Modet spreds till fler samhällsklasser. När bävern blev allt ovanligare i Europa ökade jakten i Nordamerika där tillgången på bäver blev en viktig drivkraft för kolonialiseringen under 16- och 1700-talen. Upp till en halv miljon bävrar fångades där varje år under den intensivaste tiden. En del användes på plats, den klassiska cowboyhatten var gjord av bäver. Bäverskinn exporterades också till Europa där miljontals hattar tillverkades av hattmakare, framförallt i England och Frankrike. Till slut sinade tillgången på djuret även i USA och Kanada.

Vid 1700-talets mitt beskrivs bävern som sällsynt förekommande i Sverige. Det fanns ett mindre bestånd i norra Sverige och förekomst noterades även kring Mälaren. 1756 publicerade Kungliga vetenskapsakademien en text för att begränsa jakten på bäver. Något skydd blev det inte. Istället tillkom en jaktlag 1808 som pekade ut bävern som ett rovdjur som gärna fick jagas. Under hela 1800-talet försvann de sista bävrarna i landskap efter landskap. 1871 anges som dödsår för den allra sista bävern i Sverige. 1873 blev bävern fridlyst i Sverige. Även om den inte var helt utrotad då, framstår det klart att det inte fanns tillräckligt många bävrar med närhet till varandra för att arten skulle överleva.

"Som han har kämpat Billy Bäver. Men till slut så... Röda spåret Adelsö." FOTO: OVE WALLIN

I slutet av 1800-talet fanns endast fem mindre bäverområden i hela Europa. Ett av dem låg i södra Norge. Bävrar från Norge blev räddningen för den svenska stammen. Det gjordes en insamling för köp av ett bäverpar från Norge. Den 6 juli 1922 släpptes det ut till friheten vid Bjurälven i Jämtland. Ett landskap som präglats i generationer av bävrar – som nu inte funnits där på 70 år. Året därpå fick bäverparet egna ungar. Under 20 år släpptes totalt 80 bävrar ut på olika håll i Sverige. Idag, 100 år senare, har vi en bäverstam på över 100 000 individer.

Bävernens räddning blev något av en folkrörelse som nådde sina mål därför att många engagerade sig. Under 1900-talets början växte naturvårdsintresset, Svenska naturskyddsföreningen bildades. För många människor blev det viktigt att värna om naturområden, växter och djur. Bävernens öde lär oss att vi inte kan exploatera naturen ohämmat utan att det får allvarliga konsekvenser. ■

Kent Lundberg

SNÅRIG FIBERPROCESS

”Bredband och fiber åt alla i Sverige.” Så har alla politiker sagt (och säger) under flera år. Ett bra mål.

Lena Collberg och Stefan Wåhlin som arbetar för fiber på mellersta Adelsö. FOTO: OVE WESTERBERG

Men så här långt gäller det målet inte alla boende i Hanmora-, Tofta- och Sättraområdena. Därför startades en ekonomisk förening med ett 15-tal intresserade eftersom det är i det närmaste omöjligt att göra det enskilt. Så, vi drog igång vid årsskiftet 2021–2022. Föreningens namn blev FFMA, Föreningen för Fiber på Mellersta Adelsö.

Staten är givmild och vill hjälpa till att uppfylla målet. Därför avsatte man 2022 1,3 miljarder kronor för ändamålet. Det hela administreras av Post- och telestyrelsen (PTS). Där ansöker man om bidrag. Men man kan inte göra det själv utan behöver någon som – enkelt uttryckt – kan gräva i marken, dra led-

ningar och göra installationerna. Vi kontaktade Telia, som redan har gjort motsvarande på andra ställen på Adelsö. När man kommit överens med Telia är det de som söker bidrag av PTS. Det är gången i denna snåriga process.

» Till sist fick vi besked – inte från Telia utan från en av deras underleverantörer. «

Hur har det gått? Tyvärr dåligt efter mer än ett års arbete med Telia. Deras brist på kompetens, vilja och kännedom om att PTS finns (och att det finns över en miljard i potten) har gjort att vi stått och stampat på samma punkt hela tiden. Till sist fick vi ett besked – inte från Telia utan från en av deras underleverantörer, som inte ville ge ett fast pris men uppskattade kostnaden till 250 000–350 000 kronor per anslutning. Detta är tio gånger mer än vad de flesta av oss på Adelsö betalat tidigare.

Under våren dök det upp ett alternativ, OpenInfra, som fått PTS-pengar för ett område omfattande delar av Ekerö/Munsö och Adelsö. Boende i området som omfattas har fått både skriftlig och muntlig information.

Fem av 13 i vår ekonomiska förening är initialt berörda. Priset som OpenInfra utlovar är 25 900 kronor per hushåll för en komplett installation. Deras arbete börjar våren 2024.

OpenInfra är intresserade av att flera ansluter sig och kan då tänka sig att söka ytterligare pengar i området som gränsar till Hanmora-, Tofta- och Sättraområdena.

Gör så här om du är intresserad men osäker på om du ligger inom OpenInfras område: Gå in på openinfra.com/skaffafiber. Där anger du din gatu-/vägadress och får besked. Blir du osäker – eller inte hittar din adress – kan du ringa till deras kontaktperson **August Jakobsson, 076-807 27 44. ■**

Stefan Wåhlin

NU SÖKER BIRKAKÖREN PÅ ADELSÖ FLER SÅNGARE!

Birkakören är en fristående kör som gör konserter till bland annat Valborg, sommar och jul men även temakonserter tillägnade olika artister som till exempel Monica Zetterlund, Ted Gärdestad och nu senast ABBA. Kören leds av Johan Wallnäs och övar i Adelsö hembygds-gård på lördagar kl. 10.45–12.45.

Välkommen att höra av dig till oss på birkakoren@gmail.com

Anneli Kihl på sin brygga.
FOTO: KLAS DYKHOFF

**»Jag sökte jobb hos tandläkaren,
Profydent, så hamnade vi i Ekerö.«**

ADELSÖPROFILEN

Anneli Kihl

Öppen, nyfiken och tacksam för motgångar.

TEXT: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Det var kärleken och ungdomlig otålighet som 1988 tog Anneli Kihl och hennes Micke till Ekerö. Annelis föräldrar hade sparat i HSB och lägenheterna i Ekerö var klara. Annars hade det legat närmre till hands för dem att bosätta sig i Tyresö där det också byggdes HSB-hus; Anneli var uppvuxen i Haninge. Men 18 år gamla ville de flytta ihop nu, I MORGON! Så det blev en lägenhet i Ekerö centrum. Och än mer Ekerö-förankrade skulle de bli. Anneli berättar:

– Då gick Micke och sökte jobb på brandstationen där och jag sökte jobb hos tandläkaren, Profydent, så hamnade vi i Ekerö. Som vi knappt visste var det var nånstans.

1993 kom de så till Adelsö.

– Sen ville vi ha hus och då blev det ... ja, kanske inte ekonomiskt att köpa på Ekerö och då hamnade vi på Adelsö. Först bodde vi på Fruortorp i tio år. Medan vi byggde i Alviken bodde vi hemma hos min pappa på Brukskogsvägen och 2005 var det klart.

Annelis föräldrar och hennes lillebror bodde också på Adelsö en tid men föräldrarna skilde sig och flyttade sen.

Även om du inte är uppvuxen här så har du en stark adelsöförankring?

– Det kan man väl säga, jag drev ju Myrstacken i tio år med Gunilla Bjälkengren, ett familjedaghem. När hon hade renoverat där så frågade hon om jag ville jobba där med henne, så då slutade jag som tandsköterska. Jag hade henne som dagmamma då, till min dotter Ida. Vi drev det som ett Ur och skur, det var jättestrevligt.

Varför las det ner? Var det barnbrist?

– Ja, och då måste kommunen enligt lag ha förskolan kvar, fast vi hade fler barn, så då fick vi klappa igen 2005. Det vart en svacka där, helt enkelt. Innan hade vi runt tjugo ungar. Och nu ...

Anneli får något kärleksfullt i blicken.

– Det är jättekul när man träffar dom på bus-sen. Dom är ju vuxna nu. Jag hade också barn-gympa med Yvonne Franzén och sen hennes lillasyster Maria i hembygdsgården när våra barn var små, för det fanns ju inga aktiviteter för barn på Adelsö. Sen raggade jag dit min bror också, som ledare. Så att man var två. Och det var ideellt, genom Adelsö IF.

En utmanande yogapose ser ut att vara lätt för Anneli. FOTO: KLAS DYKHOF

Var jobbar du nu?

– Hos tandläkaren Johan Rundgren på Drottningholm. Nu är jag receptionist.

Och så har du yogan?

– Ja, precis. Min man och jag har en firma ihop, Mälärö Living. Han har trädgårdsskötsel och så har jag yogan och hjälper till lite i trädgårdar.

Berätta mer om yogan!

– Jag kör året om, alltid onsdagar och dom helger då jag är hemma, två klasser på söndagar, en vid 11 och en vid 17. Det är väldigt uppskattat för dom som kommer ut på helger eller om man vill gå två dagar i veckan. Jag har några trogna och så lite sommargäster som kommer mer sporadiskt.

Det här med yoga, kan man göra det även om man som jag är lite stel och otränad?

– Ja, det är då man ska göra det! Och min yoga är så snäll och mjuk, inga avancerade ställningar. Man gör så gott man kan och så kan man lite mer och lite mer, liksom. Det mesta sker liggandes och sittandes. Förut hade jag en lite mer avancerad klass men den har jag inte haft på ett tag eftersom jag själv inte har mått så bra i kroppen efter operationer och lite annat.

Är det kurser som man anmäler sig till?

– Man anmäler sig men man betalar antingen per gång eller så köper man ett tiokort men det är samma pris. Om man köper ett tiokort och betalar via faktura kan man ta det på friskvårdsbidraget.

Du kör på bryggan på sommaren och inomhus på vintern?

– På vintern är vi i vårt vardagsrum. På sommaren kan det vara så att antingen sitter man i linne, keps och solglasögon och svettas under parasoll eller så i tjocktröja, det beror på. Vi vilar alltid en stund efter, ibland under en filt,

»Min yoga är så snäll och mjuk, inga avancerade ställningar.«

och jag säger hur dom ska slappna av och går runt och masserar lite. Så man känner att man varvar ner innan man går härifrån.

De som jag känner som regelbundet går på yoga säger att de är beroende av det, känner du så?

– Ja, jag känner så. När jag opererade mig och var dålig och inte kunde göra så mycket, då saknade jag det verkligen. När man liksom blir bunden i sin egen kropp. Men då har jag också fått förståelse för hur det känns när det tar emot mycket. Jag lär mig genom att gå igenom olika saker i mitt liv som ger förståelse för hur det kan kännas i din kropp: att ha ont i ryggen, ont i knäna, ont i benen. Då kan jag säga: Sätt en kudde där, så kan du sitta såhär under den rörelsen.

Så det är tacksamt att vara lite äldre, att själv ha haft en del sjukdomar och fysiska motgångar?

– Jaa! Man måste ju ändå kämpa med sin kropp. För gör jag inte de här rörelserna, då blir jag snabbt sämre. Vi vill ju ha balans, lite styrka och kunna röra oss och vara friska. Det är ingen idé att få ett långt liv om du inte är frisk, så frisk

man kan vara inom sina gränser. Man måste göra sitt bästa.

Hur många har du plats för?

– Utomhus är det inga begränsningar och vi har aldrig blivit för många inne. Det kan vara allt från en enda ... Och då tycker dom: Vad lyxigt, får jag privatlektion? Jamen då gör vi det. Jag kör inte om ingen kommer, då slarvar ju jag, så jag blir bara glad om nån kommer. Inne kan jag klämma in åtta men det var ju mer begränsat när det var corona. Då ville vi inte ha så tätt och då var jag noga med att man skulle anmäla sig. Men jag körde under hela pandemin.

Det här reportaget har ju rubriken Adelsöprofilen. Känner du dig som en adelsöprofil?

– Det gör jag nog även om jag inte är upp vuxen här. Jag trivs på Adelsö, vi har bott här i många år och jag tycker att jag har både fått och

Anneli Kihl i yogapositionen Trädet.
FOTO: KLAS DYKHOFF

Båthuset blev bastu. I bakgrunden syns boningshuset.
FOTO: KLAS DYKHOFF

Sven Lindbergs skrivarstuga. FOTO: KLAS DYKHOFF

gett. Det var lätt att komma in i gemenskapen när man själv hade barn, för då började man i den svängen, med barnomsorg och aktiviteter, så har man liksom följt med hela vägen. Det var en stor fördel att jobba med Gunilla Bjälkengren för hon är ju född på Adelsö och hon kan ALLT om alla. Vi kunde cykla eller promenera runt och hon visade mig olika ställen. Det var hon som tog med mig till Alviken första

»Inget som skymmer utsikten. Taklampor passar inte ihop med yoga, liksom.«

gången, jag hade aldrig varit i den änden av ön. Sen har jag alltid varit en öppen och nyfiken person. Går man på hembygdsgdagen till exempel, då får man väl gå fram och fråga. Alla människor har nåt att komma med.

Nu ska Anneli visa oss var inomhusyogan brukar vara. På vägen över tomten berättar hon att skådespelaren Sven Lindberg (1918–2006) bodde här förut och att den lilla ministugan var

hans skrivarstuga. Den fick Anneli och Micke låta flytta när de skulle bygga sitt hus. Nu är den mest ett förråd.

– Men det kändes att vi ville bevara den, säger Anneli, det är så mycket kultur i den.

Hon stannar upp, och säger med ett lätt skratt:

– Vi skulle nog inte ha blivit så populära här i Alviken om vi hade tagit bort den. Den är ju nästan k-märkt.

Så går vi in i det stora gula huset och kommer nästan direkt in i ett stort rum med högt i tak, stora fönster utan gardiner, magnifik sjöutsikt. Anneli visar hjulen på soffan och hur hon kan rulla ut allt i köket för att frigöra golvytan. Hon skrattar.

– Man blir lite begränsad. Om vi funderar på att köpa en viss möbel: Nä, den kan jag inte flytta när jag ska ha yoga. Och vi har inga taklampor, inget som skymmer utsikten. Taklampor passar inte ihop med yoga, liksom.

Om man vill komma och prova på, vad ska man tänka på?

– Mjuka sköna kläder ska man ha, men inte bylsiga. Man ska inte frysa, då blir man stel och kan inte göra rörelserna så bra. Yogamatta kan man få låna. Och så att man är välkommen. Alla är välkomna! ■

2 för 1

2 för 1!

Välj
solglasögon
eller vanliga
i din styrka
som andra
par!

Köper du nya kompletta glasögon, bjuder vi på ett extra par glas- eller solglasögon med din egen styrka från utvalt sortiment (värde 4390:-). Gäller lagerglas + - 6/2. Kan ej kombineras med andra erbjudanden. Gäller t.o.m 23/6-23

Ekerö Optik

08-560 313 10 | Ekerö centrum | Snett emot Systembolaget
Måndag-fredag 9.30-18.00. Lördag 10.00-15.00

SYNUNDERSÖKNING

50%

RABATT
(ordinarie pris 390:-)

VÄRDECHECK
SYNUNDERSÖKNING

BOKA REDAN IDAG!

Boka en tid hos våra legitimerade optiker redan idag. Inget köptvång.
Gäller för glasögon (ej linser, intyg, recept etc). Erb. gäller t.o.m. 23-06-23
Namn..... Datum...../..... kl.....
Butik.....

VILDSVINEN HÄRJAR VID HOVGÅRDEN

Vildsvinen har härjat på området kring Hovgården. Det mer än tusenåriga fornminnesområdet har fula ”böksår” på många ställen.

Eftersom vildsvinen gräver så djupt så är man ju rädd för att markskadorna kan påverka ytliga fornminnen.

– Det är en skandal att man låtit detta ske på Världsarvet Hovgården. Särskilt som kommunen och berörda myndigheter har dragit i gång ett särskilt projekt för att utveckla området, säger Anders Gustafsson, som är ordförande för Föreningen Värna Adelsö. Fastighetsverket har ett det totala ansvaret

för marken på Hovgårdsområdet och är ska se till att sådant här inte händer. Nu har det hänt i alla fall och det måste få ett slut, säger Anders.

Det finns flera orsaker till problemet. Först och främst är staket otillräckligt. Helena Puaschitz som bor i det gula huset invid kyrkan, och som ofta rör i området berättar:

– Det finns ett antal hål i staketet där vildsvinen kryper in.

Det finns heller inget staket mot sjön. När det är is på Hovgårdsfjärden kan svinen marschera in till Världsarvet. Och som det här inte räckte: Värna Adelsö har konstaterat att

»**Det är en skandal att man låtit detta ske på Världsarvet Hovgården.**«

grinden till området mot stora vägen tidvis har stått på vid gavel. Men allvarligast är det usla staketet.

Dessutom borde vildsvinsstammen decimeras genom en systematisk jakt. Fastighetsverket m.fl. tycks tro att detta är den viktigaste lösningen på problemet. Men det räcker inte. Det finns massor av vildsvin på ön, kanske hundratals, som rör sig över stora områden. Viktigast är ett effektivt staket som håller marodörerna borta!

Värna Adelsö har skrivit till Fastighetsverket som ansvarar för skötseln av Hovgårdsområdet och krävt ett bättre skydd mot vildsvinsskadorna.

– Fastighetsverket har uppenbarligen inte skött sitt jobb att skydda Världsarvet, säger Anders Gustafsson. ■

Björn Rydberg

Mälaröarnas nyheter

– OM MÄLARÖARNA SEDAN 1949 –

Visste du att...

Enligt en undersökning från RAM (Research and Analysis of Media) läser 16 800 av kommunens 21 000 invånare i åldern 16 till 80 år tidningen plus att 84 % tycker om eller tycker reklamen är okej i tidningen. Motsvarande siffra för Facebook och Instagram är bara 39 % respektive 42 %

Gjord för Mälaröbor, av Mälaröbor på Mälaröarna

VETT OCH ETIKETT PÅ FÄRJAN

Adelsöfärjan 2018.

Vi som bor på Adelsö är beroende av vår färja. Vi har olika ärenden på andra sidan Svinsundet. Många ska till jobbet, barn ska till skolan, andra på läkarbesök och en del ska handla.

Men hur sköter vi oss? Har vi lagt oss till med divalater? Adelsönytt blev nyfiken på vad färjepersonalen tycker. Vi lyckades få tag på en av dem, Kjell Björk, som hade vänligheten att svara på våra frågor.

Hur många åker färjan en vanlig dag?

Nära tusen personer om jag räknar åt båda håll.

Är det något speciellt vi ska tänka på som förstagångsåkare?

Det vore bra om bilförare som kommer för första gången inte filmar eller pratar i telefon vid ombordkörning.

Följer vi trafikljussignalerna som visar vilken fil vi ska stå i ombord? (Signalerna styrs av personalen.)

Javisst. Och så här tänker vi: Det viktigaste är säkerheten. Alla bilar ska smidigt kunna evakueras om något skulle hända ombord. Är bilkön lång planerar vi så att alla ytor ombord utnyttjas. Och det sista vi prioriterar är att bilarna ska få åka av i den ordning de körde ombord. Men det kan vi också oftast tillgodose bortsett från någon enstaka färjetur varje dag.

De rutinerade färjeåkarna, är det något de brukar glömma – t.ex. ljus, varannan bil av, motorn på, avstånd?

I nästan varje tur är det någon som ställer sig på de sista platserna i fil 2, efter att ha struntat i trafiksignalen. Vi vill ju spara reservyta för eventuellt stora fordon som kommer just före avgång. Men också för att det ska vara rymligt att köra in i fil 1.

Dåligt skrapade rutor och motorn i gång på färjan upprepas dagligen av trafikanter. Några håller bilen med bromsljuset på under hela färjeturen. Sedan har vi också märkt att förare av det amerikanska elbilmärket har svårare att hantera funktioner på sina fordon. Dessa bilar står ofta fullt upptända ombord.

Bilar som är märkta med namn från olika bilpooler ökar. Där får man ha lite extra tålamod eftersom förarna ofta är ovana vid bilen och har svårt att komma i gång på färjan vid avkörningen.

När är det fotgängares och cyklisters tur att gå av och på färjan?

Här saknar vi som jobbar på färjan någon styrning. De som cyklar gör lite som de vill. På Munsösidan blir det ofta kö bakom cyklister som kör av färjan först. Bilkön kan då inte passera förrän cyklisten har passerat alla bilar som väntar i bilkön. Samma händer när de ska ombord på Munsö. Någon enstaka cyklist väntar tills färjan är tom. Men vanligast är att de tränger sig ombord ledandes cykeln igenom gångstråk samtidigt som bilarna kör av.

Får jag stiga ur bilen under färden över sundet?

Javisst får du det.

Hur är tillgången till toalett?

Det finns inte.

Trafikverkets tips.

Hur går jag tillväga för att boka färjan klockan 01.00 och 02.00?

Vid färjeläget på Adelsö och Munsö finns stora, tydliga elektroniska skyltar som visar vilket nummer du ska ringa. När du kommit fram på telefon säger du "Hej. Jag vill beställa tvätturen från Munsö". Då svarar vi "Jag kommer över".

Varför just fem minuter innan?

Vi kör alla turer varje natt, år ut och år in. Under vardagsnätterna är det lugnt och tyst mellan turerna och vi kör mestadels vana trafikanter som hemtjänst, tidningsbud och lastbilsförare. Däremot nätterna mellan fredag-lördag och lördag-söndag brukar det vara fler bilar på turerna klockan 00, 01 och 02.

Förutom hemtjänsten och tidningsbudet tillkommer alla som är ovana att åka på natten. Då är det min erfarenhet att de tror sig behöva ringa i god tid innan avgång. Det kan bli 15–20 samtal under en natt. Samtalen kommer med 5–10 minuters mellanrum från 23:20 fram till

»Bilar som är märkta med namn från olika bilpooler ökar.«

01:50 trots de tydliga texter som finns i tidtabellen och på de elektroniska skyltarna.

Färjepersonalen är alltid nåbar på telefon om polis, brandkåren eller ambulans behöver omedelbar kontakt. Men gäller det beställning av kallelsetur enligt tidtabell så vill vi koncentrera dessa samtal till nära anslutning till färjeturen.

Stort tack till er som dagligen åker färjans turer på natten. Tack för att ni kallar färjan i

direktanslutning till turen. Här fungerar det. Tummen upp!

Vilka får köra ombord i förtur?

Polis, räddningstjänst och kollektivtrafik. Här kan det vara bra att känna till att färdtjänst som utförs av taxi är en del av kollektivtrafiken.

Kan jag beställa färjan som ”taxi”?

Nej, du kan inte beställa färjan utanför tidtabell.

Har ni något extra att tillägga om ämnet vett & etikett?

Jag skulle vilja ge ett råd. Om du räknar med att bo på Adelsö, pendla med färjan och ha bilen kvar i några år framåt, då borde du unna dig en motorvärmare med kupéfläkt till bilen. Det är en fantastisk lyx att sätta sig i en varm bil och slippa snö och is på rutorna och frysa under färjeturen.

Är alla trevliga mot färjans personal?

Ja, det tycker jag, alla är trevliga. Men någon gång kommer det önskemål vi måste säga nej till och det för att upprätthålla en generell standard. Många trafikanter kör från början med jättesmå marginaler. Skulle det vara is på rutan, broöppning eller en traktor som kör långsamt framför då blir vi ombedda att vänta. Tyvärr, svaret är nej.

Vad är det roligaste som har hänt på färjan?

Roligast vet jag inte men det har väl hänt några ovanliga saker. En gång åkte ett rådjur med över på natten. Utan kallelse!

Kungens får har vallats över på färjan efter att först ha vallats på vägen från Tofta.

För cirka tio år sedan spelade SVT in ett avsnitt på färjan, i serien Johans maskiner i Bolibompa.

Hur många arbetar med att styra färjan?

Två grova stålvajrar och en befälhavare.

Utsikt från styrhytten. FOTO: KJELL BJÖRK

När på året (helg, evenemang) går färjan i skytteltrafik?

Midsommarafton mellan klockan 11.00 och 13.00 kör vi i skytteltrafik med fulla färjor från Munsösidan.

Den längsta kö jag har varit med om var annandag pingst omkring år 2000. Den dagen var det husvisning i Lindby/Mälby. Det var en bilkö på Munsö som gick hela vägen upp i kurvan, jag såg inte slutet på kön under två-tre timmar trots att färjan körde skytteltrafik.

Kortfattat – kan du punkta reglerna som gäller på färjan?

Det finns ett litet kort med info som vi delar ut till dem som vi ser behöver mer information.

Tack Kjell att du tog dig tid att svara på våra frågor. Det måste vara fantastiskt att ha en sådan vacker arbetsplats året runt. ■

Britt-Louise Morell

STINA RAUTELIN

1963–2023

Pressbild, Svenska Teatern, Helsingfors.

Vi har nåtts av det sorgliga beskedet att skådespelaren Stina Rautelin har avlidit i en ålder av 59 år.

Stina var sommarboende i Lindby. Under en tid var hon engagerad i Birkakören, bland annat som regissör av föreställningen *Vit drottning* 2014. Detta utöver hennes mer allmänt kända karriär inom teater, film och tv.

Körmedlemmarna och körledaren Johan Wallnäs minns Stina som en engagerad och entusiasmerande regissör. Hon kunde vara krävande, på ett positivt sätt, men så blev *Vit drottning* också en succé. Som granne var Stina trevlig och hjälpsam samtidigt som hon hade en stark integritet.

Många adelsöbor har fina minnen förknippade med Stina. ■

Sättra snickeri AB

lämnar ogärna Adelsö. Så om du vill ha en ny terrass, eller hjälp med det där du inte hann med på huset. Vi gör även robusta utomhusmöbler, planteringsbord mm.

Adirondäckstol
i tryckimpregnerat trä mår bäst att stå ute året om.
2200 kronor eller två stycken för 4000 kronor

Tommy Hindstam
0703-879194

Ekerö Bostäder visade en lägenhet av varje storlek den 11 april. En 2:a, en 3:a och en 4:a.

Allt är inte klart, en hel del markjobb återstår. Men inflyttning 1 juni blir det.

STORT INTRESSE FÖR DE NYA HYRESLÄGENHETERNA

Den 11 april var det visning av Ekerö Bostäders nya lägenheter på Slagarvägen och Tegelbrännarvägen.

Intresset var stort, uppemot 30 intressenter på vissa lägenheter. Uthyrningsansvariga Leila Halvardsson hade fullt upp men tog sig ändå tid att visa den fina fyrarummaren med öppen planlösning för Adelsönytts utsända. Som tillval kan hyresgästerna få ett trädäck på baksidan, berättade hon.

Inflyttning är satt till 1 juni, för vissa lägenheter kan det bli något tidigare. ■

LÄS MER OM HUSEN PÅ:

www.ekerobostader.se/vara-bostadsomraden/slagarvagen-tegelbrannarvagen/

Gunilla Dykhoff Sternelius

"Ett mycket välkommet bygge som stärker vår bygd så att förskola, skola, affären m.m. kan leva vidare." Ove Wallin (C), kommunalråd och ledamot i Ekerö Bostäder, i samband med invigningen 5 maj 2023.

Lättskötta ytor och bra med förvaring i köken.

Anton Johansson är först i kön till 2:an på Tegelbrännarvägen 21.

Härligt fräscha badrum.

GETR

All reklam,
design och print!

Högsta kvalitet
till bästa pris!

Beställ eller kontakta oss på

info@getr.se

076-242 44 43

www.getr.se

Den utfyllda slänten ned mot badplatsen en dag i mars. Till sommaren blir den så mycket mer lockande med gräs och ängsblommor – tack vare AIF. FOTO: ALF GLÜCKMAN

ADELSÖ IF | VÅRENS TID

När jag skriver de här raderna (26 mars) har våren gått i baklås. För tio dagar sedan låg vår fotbollsplan grön och inbjudande (näja) men idag är den åter snötäckt.

Men det är väl så det ska vara? Karin Boye skriver ju ”Ja, visst gör det ont när knoppar brister. Varför skulle våren annars tveka?”.

Tvekan är vi vana vid i många sammanhang, exempelvis beslut om att stödja AIF:s satsning på ett Allaktivitetshus. Sent omsider har kommunen beslutat att bidra med 2 miljoner kronor vilket ju är en ansevärd summa, som dessutom visar vägen för olika organisationer som tvekat i avvaktan på kommunens beslut att också bidra. Så snart har vi efter mycket arbete samlat ihop de bidrag som behövs för att starta bygget. Bygglovet ligger bara och väntar på att verkställas.

Men det har hänt en del i naturen, i avvaktan på vårens ankomst. Badplatsen, som sedan några år (miss)skötts av en entreprenör har fått en rejäl ansiktslyftning med grillplats,

påfyllnad av sand och en bajamaja. Till sommaren ska det också komma en 37 meter lång flytbrygga (redan monterad /red:s anm).

Bryggor har en väldig förmåga att dra till sig gäss och andra fåglar som viloplats och för allihanda behov. Daglig eller åtminstone veckovis rengöring torde bli absolut nödvändig.

Under senvintern har marken på slänten på höger sida ner mot stranden slyröjts och täckts med ett lager jord som ska förvandlas till en äng med slitstarkt gräs och ängsblommor. Planerna omfattar också utplacering av gungor och andra liknande lekredskap.

Tisdagsgruppen (eller ”pensionärsdagis” som den också kallas) har till för några år sedan skött badplatsen åt kommunen mot ett lågprisarvode. Sedan några år tillbaka har dock kommunen lagt denna arbetsuppgift på

en entreprenör som tillika sköter vissa andra grönytor i kommunen. Kanske lättare att administrera, men knappast billigare, eller ens bättre? En entreprenör kan aldrig slå Tisdagsgruppen när det gäller möjligheten till snabba åtgärder eller behov av extrainsatser.

Som många av er kanske redan noterat har en av de mycket stora sälgarna söder om gymmet fallit. Åldern på trädet är svår att avgöra för stammen är så rutten att det inte går att räkna årsringarna. Ett särskilt tack till de personer

»En entreprenör kan aldrig slå Tisdagsgruppen när det gäller möjligheten till snabba åtgärder.«

som påbörjade ”demontering” av den stora kronan. Resten av jobbet har Tisdagsgruppen påbörjat och när du läser detta förmodligen redan avslutat.

Entreprenören ska alltså sköta badplatsen och slänten till höger om vägen ner mot badplatsen, medan Tisdagsgruppen sköter den vänstra sidan av vägen. Tisdagsgruppen har ägnat många tisdagar under vintern åt att rensa upp, slyröja och ta reda på fallna träd, något den löpande kommer att fortsätta göra. Besökarna får bli våra vittnen till vilken sida som sköts bäst!

Under vintern har det naturligtvis förekommit en hel del utövning av olika sporter. Årsmöte hölls den 5 februari och söndagen den 12 mars gjordes den traditionsenliga resan till Romme.

Bästa redovisningen av resultat få man på AIF:s hemsida, www.svenskalag.se/adelsoif, där också information om kommande evenemang och återkommande träffar redovisas.

Gymmet som ska utrustas med några nya maskiner (kanske redan gjort?) har som vanligt fått ny kod. Medlemskap i AIF och inbetalning av gymavgift ger tillgång till koden. Boulespelarna och frisbeespelarna är igång för säsongen. Ryktet talar om ett nytt fotbollslag ... ■

Alf Glückman
ADELSÖ IF

15% rabatt på dekaler ur webshoppen RABATTKOD: ARUNT22 Gäller tom. 2023-07-21

Dekaler för
allt och alla!

• Bildekor • Helfoliering • Dekaler • Digitalprint

TRÄDGÅRDAR PÅ ADELSÖ

Linda Andersson flyttade med sin man till en kuperad skogstomt på Adelsö 2018 och då började hennes intresse för trädgård med allt vad det kan innebära. Hon har där lyckats skapa en blommande trädgård i flera nivåer ur stenig mark.

Linda startade Facebookgruppen Trädgårdar på Adelsö i september 2022. Den är för alla kunniga och okunniga som är intresserade av trädgård eller kanske bara drömmer om en trädgård. Där kan man tipsa varandra, ge råd, ställa frågor, utbyta erfarenheter och dela trädgårdsbilder.

I januari 2023 samlades nio av de då femtioåtta medlemmarna till ett lyckat fröbytar-möte, som också blev ett tillfälle att ta del av varandras livsberättelser. Då bestämdes också att senare under året besöka varandras trädgårdar och kanske kunna byta lite plantor med varandra. Vi skildes åt med varmt hjärta och lite nya fröer för att med ny energi ta oss an den egna trädgården.

Den 6 maj hölls odlingsdag med plantförsäljning vid Adelsö Butik. Noble Farming, Blomsterverkstan och Kenneth Einarsson

Linda Andersson i sin älskade trädgård.

FOTO: LINDA ANDERSSON

(”Tomatkungen”) var inbjudna. Trädgårdar på Adelsö hade också ett bord, för plantbyte eller -köp. Intäkterna gick till Världens barn. ■

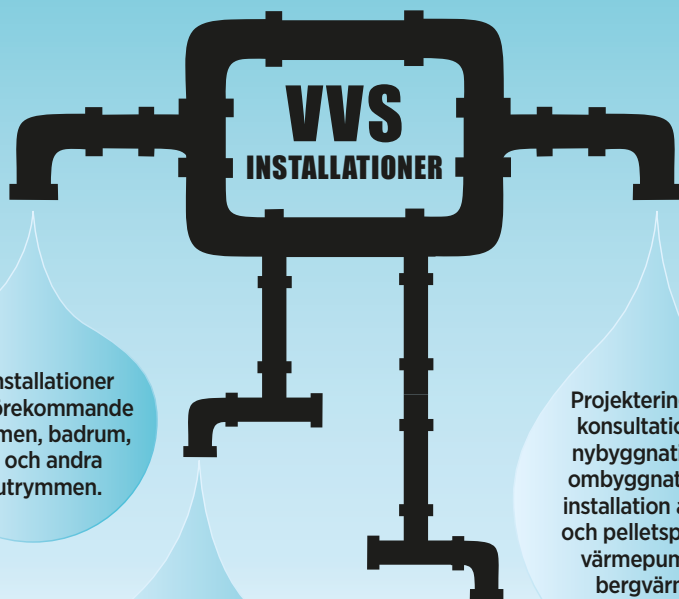
Anita Björk

HEMBYGDSDAGENS LOTTERI

Den 13 augusti kl. 11.00 är det Hembygdsdagen på Uppgården.

Skänk sånt du själv skulle vilja vinna, hör av dig till Stintan, som är lotteriföreståndare, på 073-229 03 16. ■

ALSNÖ RÖR AB

Rörinstallationer
i alla förekommande
utrymmen, badrum,
kök och andra
våtutrymmen.

Konverteringar
till vattenburet
värmesystem,
renovering och byte
av avloppssystem,
reparationer och
service av installationer
av vatten- och djup-
vattenpumpar.

Projektering och
konsultation av
nybyggnationer,
ombyggnationer,
installation av ved
och pelletspannor,
värmepumpar,
bergvärme,
luft och vatten.

Installation av
pumpstationer,
köldbärarsystem för
kylsystem, installation av
enskilda avloppssystem,
grävning med minigrävare
tex vatten, avlopp och
el över tomt.

Auktoriserat
VVS-företag

**Mälbyvägen 18, 178 92 ADELSÖ, alsno@telia.com
Anders Johansson, 070-565 15 10, 070-595 90 56**

GIFTIGA ALGER?

Slemmiga gröna alger uppträder på sensomrarna runt stränderna på Adelsö.

Förra sommaren var de extra många. Människor undrade om de är giftiga eller ofarliga. Därför skrev Föreningen Värna Adelsö till kommunen och frågade om de visste något om detta och om de gör några provtagningar. Svaret från kommunens miljöenhet var att de inte heller vet riktigt och att de inte har någon provtagning.

Det är svårt att avgöra om algerna är giftiga eller inte. Kommunen gör bara en ”okulär bedömning” när man rent allmänt kollar badvattnet vid Hovgårdsbadet. Rådet från kommunen är att inte bada när det är stora ansamlingar av alger. Och att om man ändå badar är det viktigt att duscha efteråt. Däremot kan alger vara farliga för små barn, hundar och andra husdjur som sväljer vattnet.

Sveriges lantbruksuniversitet i Uppsala (SLU) har däremot bättre koll på läget. **Stina Drakare** är forskare på SLU och ansvarig för miljöövervakningen i Mälaren på uppdrag av Mälarens vattenvårdsförbund.

– Vattnet i Mälaren är vår baby, säger Stina. Vi kollar algblomningen på 33 mätstationer i sjön, bland annat på Prästfjärden och på Björkfjärdarna, som omger Adelsö, ungefär en gång i månaden under sommarhalvåret.

Man analyserar proverna med mikroskop och då kan man se om det är cyanobakterier som kan vara giftiga. Oftast hittar man sådana bakterier vid provtagningarna. Problemet är

En grön algröra i strandkanten. FOTO: BJÖRN RYDBERG

att man inte kan avgöra om de är giftiga. Och algernas giftighet kan dessutom växla snabbt.

Stina Drakare lägger till att man hittar färre alger av denna typ i Mälarens stora fjärdar jämfört med i de mindre vattnen längre in i sjön.

– Vi har fått pengar för att ta fram metoder för att mäta cyanobakterietoxiner. När de är på plats kommer vi att testa hur giftiga cyanobakterierna i Mälaren är. Då hoppas vi få ett bättre underlag.

Stina understryker att det också är viktigt att bekämpa övergödningen av Mälaren, som är grundorsaken till algblomningen. Här måste vi alla hjälpas åt. Dagens problem är orsakade av många års försyndelser med avlopp och andra utsläpp i sjön. ■

Stina Drakare, SLU.

Björn Rydberg

Det kom ett mejl ...

Ekerö den 23 mars 2023

Hej!

Mitt namn är Philip och jag jobbar på socialtjänsten i Ekerö kommun med barn och ungdomar. Jag fann era kontaktuppgifter i föreningsregistret och skriver med anledning av nedanstående intresseförfrågan.

Vi söker familjer som vill hjälpa till och stötta utsatta barn och ungdomar i Ekerö. Dessa insatser kallas för kontaktfamilj, familjehem och jourhem. Det kan vara att t.ex. ta hand om ett barn eller en ungdom en helg i månaden eller oftare.

Ni finner mer information via denna länk: www.ekero.se/omsorg-hjalp/familj-barn-ungdom/familjehem-jourhem-kontaktfamilj.

Har ni eller någon som ni känner tid, engagemang och vilja att öppna sitt hem för ett barn eller en ungdom?

Vill ni eller någon som ni känner vara med och göra skillnad, tveka inte att höra av er till oss!

familjehem@ekero.se
kontaktfamilj@ekero.se

Med vänliga hälsningar

Philip Lage-Vianna
Familjehemssekreterare
Placeringsenheten

Ekerö kommun
Box 205, 178 23 Ekerö

Besöksadress:
Tappströmsvägen 2

philip.lage.vianna@ekero.se
www.ekero.se

Direkt: 08-124 571 74
Växel: 08-124 571 00

**ADELÖ
2MEDJA**

adelsosmedja.se

Välkommen till Adelsös kulturoas

Vi bjuder för sjunde året på konstupplevelser i en unik miljö. Varje helg från den 24 juni till 13 augusti mellan kl. 12-15 är dörarna öppna till våra fantastiska gallerirum.

Träningslokal är den före detta matsalen i storköket på Sättra Gård. FOTO: KLAS DYKHOFF

Club Socials lite oregelbundna verksamhet i det gamla storköket livar upp området kring Herrgården på Sättra Gård.

När lamporna lyser där inne, då människor går in och ut ur huset och bilar står parkerade utanför – då är det mycket trevligare än tidigare, då byggnaden stod mörk, tom och tyst.

Jag hörde av mig till Karolina Lallerstedt, som med sin sambo Johan Norberg är initiativtagare till Club Social. Vad är på gång nu?

Karolina svarade i en chatt:

”Vi har full rulle på thaiboxningen och i helgen ordnade jag ett 50-årskalas. Bonden-Kocken jobbar på som vanligt och i slutet av juli blir det tangokurs för avancerade dansare igen. Den lilla gårdsbutiken flyttar till Lene på Blomsterverkstan i sommar.”

Gårdsbutiken är Noble Farmings och BondenKockens tillitsbutik som hittills har legat

i storkökets bottenplan. Tangokursen är den 28–30 juli; läs mer i kalendariet på sidan 64.

»**Är det inte så att man måste nypa sig i armen? Thaiboxning på Adelsö!**«

Och så är det då thaiboxning. Är det inte så att man måste nypa sig i armen? Thaiboxning på Adelsö!

Den startade i februari. Sam Wahlström leder träningen och jag fick en pratstund med

honom efter ett svettigt och fullsatt pass i den gamla matsalen.

Först får jag veta att den rätta benämningen på kampsporten är Muai Thai. Man kan följa Sam och hans verksamhet via Instagramkontot *royal_muay_thai*.

En sak som är speciell här är att det är så blandade åldrar.

Det är du inte riktigt van vid?

– Nää, svarar Sam med glad förvåning i rösten, och förklarar:

– Det brukar inte riktigt vara det, i stan är det mer uppdelat. Men det är kanske för att det inte finns så mycket här på Adelsö. Då blir det en samlingspunkt och så kommer ... alla! Det är väldigt kul. Och särskilt att det är mycket familjer, föräldrar med sina barn. Det blir skitroligt. Och nu har det blivit så många barn att vi har lagt till två extra barnpass i veckan.

Hur små får barnen vara?

– Från nio.

Jag nämner att en bekants barn, som är åtta, kanske skulle vilja pröva på.

– Jamen, det är inga problem! Men då får man gå på barnpassen. Barn får vara med på blandade pass men så vill jag ha lite extra tid för dem, då är det barnpassen på onsdagar

Tränaren Sam visar sparkteknik för Karolina och Melinda. FOTO: KLAS DYKHÖFF

klockan sju och lördagar klockan elva. Och efter barnpassen så börjar dom blandade.

Det måste vara kul för barnen att ha den här gemenskapen med ... om det är mamma, pappa, syskon?

– Ja, och flera går i samma klass. Så dom känner ju varann. Och det är tryggt att kunna lite självförsvar, att känna kroppskontroll, och bra med allsidig träning. Men det viktigaste är att ha kul – och det har dom.

Är det här din profession?

– Ja. Jag började boxas när jag var sex. Och sen har jag hållit på med diverse kampsporter; judo, boxning, MMA. Men thaiboxning är det

frutorp@hotmail.com
Jonas 070-745 00 51

Fullt ös på barnavdelningen. FOTO: KLAS DYKHOFF

Peter sparkar, Johan tar emot. FOTO: KLAS DYKHOFF

jag har gjort mest dom senaste åren. Och det som är kul med thaiboxning är att du inte behöver behärska så många tekniker för att bli duktig och för att det ska vara kul och bra träning. Det är jättemycket styrka, explosivitet ... Och kul gemenskap, alla är glada. Många tror att

»Vi är över trettio medlemmar! Det är jättekul, på bara två månader.«

det är våldsamt med thaiboxning men för mig är det tvärtom. Det är så mycket ödmjukare och trevligare än lagsport, där är ju alla sura (skratt). Här hjälper man varandra, skiftar och turas om och det blir en samlingspunkt.

Hur hamnade du på Adelsö?

– Jag har bott utomlands i några år. Min familj bor på Adelsö, Karolina är min mamma. Så jag flyttade tillbaka, från Portugal. Kampsport

är min passion och jag har bott på Mälaröarna mycket men då har jag åkt till stan och tränat – och det är ju skitjobbigt att sitta i bilen i två timmar för att köra ett träningspass. Men att starta på Adelsö ... Man visste ju inte om det skulle funka. Men nu, vi är över trettio medlemmar! Det är jättekul, på bara två månader. Vi kör fyra dar i veckan och för mig är det ju guld, jag behöver inte åka och träna, jag tränar ju också, och folk uppskattar att inte behöva åka iväg.

Kan man vara för gammal för thaiboxning funderar jag och ser mig om. Nej, här tränar allt från barn till pensionärer, alla efter egen förmåga, och det är lätt att konstatera att det inte är åldern som avgör hur mycket man kräver av sig själv. Två gånger har jag varit här och kan se en tydlig utveckling hos ett av barnen. Vilken kraft idag, i slagen mot säcken! En gråhårig man går hårt åt sin många år yngre sparringpartner som går i clinch, utmattad. Men jag ser också de som är lite försiktigare, mjukare i rörelserna. Något som jag förstår är helt okej, enligt Sam. De får lika mycket beröm under passet som deltagarna som kör stenhårt.

Det är verkligen olika nivå, om man kan säga så, på deltagarna.

– Ja, vissa vill ha motion, vissa vill ha gemenskap, sen har vi dom som är på tävlingsnivå. Som åker ner till Thailand nu i juli och tävlar.

Du har många tatueringar. Hänger det ihop med kampsport, på något sätt?

– Ja, stereotypiskt gör det det. Jag jobbade som dörrvakt och tränade kampsport, det är väl så stereotypiskt som det kan bli (skratt). Nuförtiden är det ju så modernt med tatueringar så det är väl nästan coolare att inte vara tatuerad. Men, ja, väldigt många kampsportare är tatuerade.

Blir det någon fortsättning här på Sättra, tror du?

– Ja, gud ja. Det kommer ju till folk hela tiden och det är ingen som har fallit av. När mindre skada, bara. Dom flesta kör tre pass i veckan. Och kommer det fler så får vi utöka träningstiderna. Inga problem. Fler är välkomna – och alla kan. Det spelar ingen roll om man är vältränad eller inte, man kommer in i det fort. Alltid när det kommer nya så erbjuder jag dom att komma lite innan för att köra igenom grundteknikerna. Men det går fort att lära sig och när man väl behärskar dom så blir det roligare och roligare.

Sam kan verkligen tala för saken. Hans entusiasm gör till och med en soffpotatis som jag nyfiken. Kanske att jag knallar över en kväll och testar. ■

Gunilla Dykhoff Sternelius

**Besök Birka när det passar dig,
stanna så länge du önskar!**

Du åker med Kalle Runristare från Lindby brygga.
Övergripande guidning och detaljerat guidehäfte ingår.

www.hovgarden.se

Adelsö Evenemang

Collage från sportlovsbio i Hembygdsgården. FOTO: MATHILDA BJÖRK

ADELSÖ EVENEMANG – HÄNT OCH HÄNDER

Under julsäsongen 2022 anordnades traditionsenligt julmarknad under första adventshelgen, även detta år på festplatsen. Och senare den årliga annandagspingisen. Båda dessa tillställningar var samarrangemang mellan Adelsö Evenemang och Adelsö idrottsförening.

Detta verksamhetsår är det Adelsö Evenemangs ambition att erbjuda en aktivitet riktad till barn under varje lov och först ut var sportlovsbio i Hembygdsgården. Totalt 60 personer kom den första lördagen i mars för att se på Bamse eller LasseMaja, äta popcorn

och träffa sina kompisar. Fantastiskt roligt att premiären blev så lyckad!

Påskkalaset gick av stapeln på påsklovet, på Adelsö festplats. Mycket lyckat och stor uppslutning! Efter det så är det vandringsledens öppnande på Kristihimmelsfärdsdagen och sen ses vi kanske vid korvvagnen på Ölfestivalen innan allt fokus fullt riktas på Adelsö Runt – Poker Run som blir 1 juli. Planeringen kring dagen är igång: Vad behåller vi som varit bra? Vad kan förbättras eller utvecklas? Om ni som besökare har tips och idéer för den här dagen så hör gärna av er!

Eller om man skulle vilja hjälpa till en timme eller två -- alla idéer och insatser är välkomna! (info@adelsoevenemang.se)

STIPENDIUM

Adelsö Evenemang delar varje år ut ett stipendium. För att tilldelas det ska man ha lagt ner tid, engagemang och energi på något som på alla sätt utvecklar Adelsö och gör att vi alla som bor här har någon att se upp till och efterlikna.

Adelsö Evenemangs ordförande Rigmor Wallin och de två stipendiaterna Maria Nilsson och Gustav Franzén. FOTO: MATHILDA BJÖRK

Årets stipendiater som med råge uppfyller detta är Maria Nilsson och Gustav Franzén. Deras arbete med Noble Farming väcker stor beundran. De startade 2018 sina odlingar av grönt och frukt och har idag över 100 odlingsbäddar och några växthus. De säljer både till butiker och restauranger samt i den egna gårdsbutiken.

Genom sin expanderande verksamhet har de visat vilka fina, duktiga och kreativa entreprenörer de är. Och det är därför med glädje vi tilldelar Maria och Gustav årets stipendium.

Sabina Bergqvist

SEKRETERARE, ADELSÖ EVENEMANG

ADELSÖ I FÖRVANDLING

Har ni gamla foton eller tavlor med Adelsö-motiv så vill hembygdslaget gärna fotografera/skanna av dem till sitt arkiv. Målet är att få till en utställning, Adelsö i förvandling.

Kan ni se var detta kort är taget?

FOTO: HEMBYGDSLAGEGETS ARKIV/FAMILJEN ERIK LARSSON

Det är taget på isen ungefär där färjan går. Det enda hus som fanns i Marielundsområdet var Westers hus, där numera familjen Borin bor.

Och så här ser det ut nu:

FOTO: AGNETA COLLBERG

Agneta Collberg

ORDFÖRANDE

ADELSÖ HEMBYGDSLAGEGET

Upprustning av vandringsled och karta

Adelsö vandringsled har fått ett rejält kassatillskott för att Adelsö föreningsråd ska kunna rusta upp vår populära led.

Hittills har stigarna, som underhålls av ideella krafter, haft en ganska mager kassa för att kunna införskaffa underhållsmaterial. Ekerö kommun har nu insett värdet av att ha en väl-fungerande vandringsled och därför öronmärkt en upprustningssumma på 50 000 kronor. Förhoppningsvis kan ytterligare bidragspengar på 50 000 kronor komma under året.

Bidraget kommer lämpligt till 30-årsjubileet nästa år, 2024, då föreningsrådet laddar för ett rejält vandringskalas på den traditionella invigningen, Kristi himmelfärdsdag. För det finns mycket att spendera bidraget på; på flera ställen behövs spänger eller grus över våta/geggiga stigar, skyltning och entré förbättras, nya fornminnesskyltar, flera bänkar för att vila trötta vandrarben och en hel del annat för att få en led av toppklass. För att få allt detta att funka har det bildats en fixargrupp bestående av Mats Lundgren, Anders Gustafsson, Olle Weslien och Ove Westerberg.

Adelsö vandringsled är 14 kilometer och startar vid Norrängens parkering. Du kan förlänga promenaden med några kilometer för att besöka mäktiga fornborgen på Skansberget. Adelsös föreningar ser till att

röja och förbättra framkomligheten inför den årliga Vandringsdagen på Kristi himmelfärdsdag. Vanligtvis finns då flera stationer där öns föreningar är representerade, vilket pågått sedan invigningen 1994.

NY TURISTKARTA

Parallellt med vandringsledslyftet håller gruppen på att ta fram en ny turistkarta med hjälp av Kalle Runnström. Det har hänt mycket på vår ö sedan förebildskartan från 1994 gavs ut. Adelsöborna liksom besöksmålen har blivit fler vilket upptäckts av allt fler besökare från fastlandet. Förutom Adelsö vandringsled har ytterligare en vandringsled iordningsställt, Röda spåret, som är cirka 3,5 kilometer lång och börjar vid färjebacken och slutar vid världsarvet Hovgården. Så för att guida besökarna var det läge för en modernare kartvariant.

I väntan på den nya kartan finns ju digitalalternativen på www.adelso.se eller www.naturkartan.se (där du även hittar den uppskattade appen Naturkartan). ■

Turistkarta anno 1994.

Ove Westerberg

NAMN I MANNAMINNE

SJÖVOLLN

Sjövolln kallas sedan gammalt strandängen nedanför Södergården, söder om Adelsö kyrka. En stor del av den är nu invallad och

FOTO: AGNETA COLLBERG

odlad. Förr var den ett präktigt strandbete. Namnet tyder på att sjön har "vallats" in. Namnet var känt över ön, eftersom isen där lade sig tidigt, till glädje för skridskoåkare då som nu.

På våren och sommaren är det en väldigt populär tillflykt för fåglarna.

GREDBY GATA

Den väg som fick heta Lindbyvägen sedan Adelsö blivit inlemmat i Ekerö kommun heter egentligen Gredby gata, eller Gribbygata som de gamla sade. Från början var det nog en fågata.

En man som hette Calle Hammarström och bodde i Gredby berättade denna historia omkring 1925. Han skulle en gång köra ett flyttlass på en söndag. Han kom från Gredby och skulle köra förbi Hovgården. När han kom vid vägskalet i Gredby gata, fick han se prästen komma åkande vid Oxhalsen på väg till kyrkan. Hammarström ville förstås undvika att visa prästen att han arbetade på söndagen. Han piskade på oxarna för att hinna

Buss i diket Rekordvintern har inte bara varit till glädje. På kommunens ämnlaste vägar har bussarna haft svårigheter med att hålla sig på körbanan. Båra på en kortare sträcka på Adelsö har bussen gjort besök i diket vid tre tillfällen under jul- och nyårsfesterna.

FOTO: LO BÄCKLINDER

förbi Hovgården innan prästen hann ikapp honom. Det såg ut att gå bra, men Nemesias vakade. Mitt för gamla Klockaregården stod en fyrkantig grindstolpe. Oxarna sprang på var sin sida om stolpen och där stod ekipaget när prästen kom.

Det fanns en busskur vid Gredby gata. Den snörrika vintern 2010 körde bussen ner busskuren. Det fanns en notis om detta i Mälardöarnas nyheter.

Att nu busshållplatsen vid Gredby gata heter Lindbyvägen känns helt fel. Vi borde

Gredby gata 2002. FOTO: AGNETA COLLBERG

försöka ändra det och behålla de namn som finns i mannaminne men inte på kartan.

”Vi ses vid Gredby gata och åker sen skridskor på Sjövolln.” ■

Agneta Collberg

ORDFÖRANDE

ADELSÖ HEMBYGDSLAG

ADELSÖS KÄLLOR

I **Alsnöhus bygdstidning** nr 4 från 1971 kan man läsa att det fanns många källor på Adelsö.

Där finns Närkällan intill nya prästgården som lär vara känd från forntiden och som kan tänkas vara en offerkälla åt Nord – Njär – När (därav namnet). Sedan finns Skansbergskällan. På vänstra sidan om ingången kan man kanske än i dag se spår efter källan genom fuktighet i en fördjupning. Det ska finnas en trefaldighetskälla i Sättra (strax nedanför där växthusen fanns förr). Det står i tidningen att den numera är överbyggd och försedd med pumpsystem som ger alla invånare på Sättra mycket friskt vatten. Stämmer det?

En källa ska ha kallats Lindeborgskällan där en tunna med urtagen botten sänkts ner till nivå med markytan och var ompackad med grus. Storgårdskällan vid Pilskär på Björkö ska tydligen ge obegränsat med vatten åt gården medelst pumpanordning. Rostkällan vid Hallsta Sandvik har haft järnrikt vatten och då den rinner fram bland stenar var dessa rostiga runtom, men vattnet var rent och klart. Av denna källa finns inget kvar. Finn-hagskällan ovanför Karlslund rinner mot norr vilket är ovanligt. Förr trodde man (?) därför att en sådan källas vatten var hälsosamt. Hanholmskällan finns till höger om vägen om man

FOTO: AGNETA COLLBERG

kommer från gamla prästgårdshället. Då scouterna hade läger på ängen ovanför så använde de sig av denna källa för att få friskt vatten. Det ska även ha funnits källor vid Hagalund, Smedstorp, Lövlund, Skäggiga backen och Kunstatorp.

ARTIKELN AVSLUTAS MED ORDEN:

"I dessa vattenföroreningarnas tidevarv och miljövårdsår kan man inte annat än glädjas över dessa rika och friska vattentillgångar på Adelsö. Och man kan inte låta bli att leka med tanken att Adelsö skulle kunna bli vallfärdsort, en 'källa' till friskhet."

Är det någon som har mer information om någon av källorna så får ni gärna höra av er till oss i hembygdslaget.

Välkomna till Finn-hagskällan där vi dricker brunn torsdagen den 25 maj och försäkrar oss om hälsa och välgång. Vattnet är även bra mot barnlöshet och eksem. ■

Agneta Collberg

ORDFÖRANDE

ADELSÖ HEMBYGDSLAG

FOTO: AGNETA COLLBERG

Fotnot: Mer om hembygdslagets aktiviteter finns på <http://www.adelsohembygdslag.se/aktiviteter.htm>

Anton Franzon i Pyrox gycklar.

FOTO: MALIN RIKARDSDOTTER AHLIN

Richard Maier rör vikingabåt till Birka. FOTO: MALIN RIKARDSDOTTER AHLIN

ALSNU VIKINGAR SÖKER SYENDE HÄNDER

Kanske har vi fått servera dig kolbullar på julmarknaden eller valborg. Kanske har vi inspirerat vi dig till att skjuta pilbåge nere vid vår vikingatida gård. Kanske skrattade du åt gycklaren under vikingadagarna. Eller kanske följde du med på Kalle Runristares runstensresa ut i kommunen på jakt efter några av kommunens vackraste runstenar. Det har i alla fall varit vårt mål.

Vi vill vara en förening som arrangerar roliga, smakrika och spännande saker för alla som är nyfikna på vikingatid. Vi vill också göra spännande, roliga och utmanande saker för och med våra medlemmar. Därför kommer vi att segla vikingabåt till Birka även i år, ställa till med gillen (hörde du om det episkt goda adelsövildsvinet som tillagades över öppen eld på udden och åts upp på vårt tackgille?), hitta på dramatiserade visningar i Hovgården och bygga vidare på vårt hus.

Så var det det här med utmaningar för medlemmarna ... Jag kläckte en briljant idé för våra hantverksgillen inom textil: att brodera vår egen version av Bayeux-tapeten med det självklara namnet Alsneuxtapeten. Originallet är 70 meter långt och 50 centimeter brett och handlar om Vilhelm Erövraren och slaget vid Hastings 1066. Vår version planeras att bli nio meter lång och ska handla om ASKs historia. Vi har tagit oss vatten över huvudet förut – men, den här gången kan vi verkligen behöva hjälp från syende händer över hela Adelsö för att förverkliga denna briljanta idé.

Vill du sy, segla, äta vildsvin, leta runstenar, smida, sjunga, dansa, snickra eller bara mysa i vikingatida miljö? Kom till oss i Alsnu vikingar! ■

Malin Rikardsdotter Ahlin

ORDFÖRANDE
ALSNU VIKINGAR

UNDER VINJETTEN BARN OCH UNG PÅ ADELSÖ
PUBLICERAR ADELSÖNYTT REGELBUNDET INTERVJUER
MED UNGA ADELSÖBOR. DE FÅR KOMMA TILL TALS,
SÅ OREDIGERAT SOM MÖJLIGT. HUR ÄR DET ATT VÄXA
UPP PÅ ADELSÖ? VAD ÄR BRA, VAD ÄR DÅLIGT?
VAD VILL DU SÄGA TILL DEM SOM BESTÄMMER?

RONJAS DRÖMJOB ÄR POLIS

Ronja Palmqvist och hennes familj bor på Adelsö Ringväg, nära Hanmora gård. Familjen består av Ronja, 8 år, mamma Sara, pappa Rickard, katten Lilly och akvariefiskarna.

Ronja går i årskurs 1 i Munsö skola. Dit åker hon med skolbussen som stannar lite utanför på vägen här; Ronja pekar ut genom köksfönstret, där vi sitter mitt emot varandra. Mellan oss på bordet står ett fat med chokladbollar som Ronja och Sara har bakat.

– Är skolbussen bra, frågar jag.

Ronja är tyst en liten stund, sedan säger hon:
– Ibland kan det vara väldigt tråkigt. För jag är blyg för dom andra som åker, dom är äldre. Men när vi åker hem så känner jag mig inte blyg.

– Åker du med vänner då?

– Ja, med Lo, hon är min bästa vän. Hon bor nära här. Och hon har samma hårfärg som jag. I skolan är det tre som har det, jag, Lo och Oliver. Vi är typ som ett litet gäng.

Jag frågar vad de brukar göra på skolbussen och får samma svar som jag fick av Ruben i förra numret av Adelsönytt: De spelar spel på mobilen. Och pratar.

– Vad brukar ni spela för spel?

– Det är bilar, så är det en tjuv som tar en massa guld och så ska man följa efter och han

Ronja skulle också vilja ha rosa eller blått hår.

FOTO: GUNILLA DYKHÖFF STERNELIUS

tappar guld för det är ett hål i påsen. Så tar jag det. Och får bonus.

– Skolbusschauffören, är det alltid samma?

– Ja. Han heter Staffan. Han är snäll, han ger oss godis. När vi åker hem, men inte dit.

Sara flikar in:

– Men han ger er väl inte godis hela tiden?

Ronja fnissar.

– Nä. Men ganska ofta.

Sara ser låtsassträng ut och skojar med Ronja:

– Jag får nog prata med Staffan. *Stopp! Bar-
nen ska inte ha nåt godis!*

Den stora madrassen där Ronja kan göra volter. När hon har kompisar som sover över ligger de där allihopa. FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Ronja tittar skämtsamt misstroget på Sara. Det blir nog inget godisstopp.

GÄRNA FÖRFATTARE MEN HELST POLIS

Så skolbussen är både tråkig och rolig. Hur är det med skolan då, frågar jag.

– Nja ... Matten är det värsta jag vet. Det är både tråkigt och svårt. Fast Martina, våran fröken, hon är bäst i världen. Svenska gillar jag, det är jag väldigt bra på. En gång så gjorde vi en bok om en berättelse som jag hade hittat på.

– Wow, har du gjort en bok? Du kanske blir författare när du blir stor.

– Det vill jag gärna. Men mitt drömjobb är faktiskt polis. För det var tjuvar på Munsö för några veckor sen. Nära en kompis. Dom tog pengar och dyra smycken. Så nu är jag skräckrädd för att tjuvar ska komma hit. Jag har till och med drömt vad som kan hända.

Ronja och de jättegodas chokladbollarna.

FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

– Oj. En riktig mardröm.

– Ja, exakt! En riktig!

Jag tycker lite synd om Ronja som är så rädd för tjuvar – och kommer på något som kanske kan göra henne lite mindre ängslig:

– En sak som är bra med Adelsö, det är färjan. Det är inte så bra för tjuvar med en färja.

Ronja är direkt med på noterna:

– Nä, för polisen åker dit först, sen ringer dom den som kör färjan så den stannar på andra sidan, den åker ingenstans. Så kan polisen ta dom.

– Precis. Och då tänker du att du kan vara en av poliserna som tar tjuvarna? Sen, när du blir stor?

– Jaa. Mest för att jag är jätteintresserad ... Pappa har jobbat som vakt och då var det en tonåring som rymde, så fick pappa springa efter. Och han fick tag i honom.

JUDON FLYTTADE TYVÄRR

Tillbaka till nuet. Skolan, rasterna, fritiden.

– **Brukar du och Lo leka?**

– Ja. Vi leker mamma pappa barn. Spelar basket och fotboll. Lite sånt. Ibland kan vi gå på styltor. Det är jag ganska bra på.

– **När ni spelar fotboll, gör ni det på skolgården?**

– Jaa. Lite. För jag vågar inte spela med killarna, de är för bra. Och ingen tjej i hela skolan spelar fotboll.

Det håller Sara inte riktigt med Ronja om. Det finns söndagsfotboll i jumpasalen, berättar hon, och det är många tjejer som går på den. Men Ronja brukar inte vilja gå, även om hon skulle få. Så jag undrar:

– **Håller du på med nån annan idrott?**

Sara påminner Ronja:

– Du höll på med nånting förut, i Sundby skola. Kommer du ihåg vad det var?

– Judo! Jag älskade det. Men dom flyttade till Jungfrusund och det är för långt bort.

Jag kommer att tänka på allaktivitetshuset vid Adelsövallen som Adelsö IF har fått bygglov och pengar av kommunen för.

– **Men tänk om dom skulle börja med judo här på Adelsö, skulle du gå på det då?**

Ronja skiner upp:

– Jaa!

(Senare kommer jag även att tänka på att Club Social på Sättra Gård har startat taiboxningskurser, även för barn; se sidan 48. Jag tipsar Sara på chatten och hon svarar ”Wow vad kul”.)

MAMMA BEHÖVER SCHEMA

Nu ska vi gå husesyn. Vi passerar ett schema på kylskåpet som visar vad som ska göras varje eftermiddag och kväll. För varje syssla som är avklarad viker man undan en flik så man ser vad som är kvar.

Schemat som mamma Sara behöver mer än Ronja.

FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

– Vad smart, säger jag beundrande.

Ronja håller med och tillägger:

– Mamma behöver det.

Vi går vidare, passerar det stora akvariet i hallen. Där går vidare, passerar det stora akvariet i hallen. Där simmar olika sorters fiskar, bland annat malar som kan bli riktigt gamla. Ovanför akvariet hänger en fin fiskmålning som Ronja har gjort på Adelsö smedja.

– Men ögat gjorde mamma, förklarar Ronja.

På övervåningen ligger en jättestor halvcirkelformad madrass som Ronja har fått av sin snälla farbror. Ronja visar hur skicklig hon är på att göra volter. När hon har kompisar som sover över ligger de allihopa på den stora madrassen.

Till sist visar Ronja mig sitt rum. Ganska stort, och jättemysigt. Hon pekar på sminkhörnan, med speglar. Och sedan: Under sängen är det som en koja, med en dörr som går att stänga. Massor av gosedjur! Och där lyser ett grönt ljus.

– **Vilken drömkoja! Brukar du gömma dig där?**

– Inte gömma mig, säger Ronja. Men leka. ■

Tack för intervjun, Ronja!

Gunilla Dykhoff Sternelius

Adelsökalendariet för sommaren/hösten 2023, med reservation för vad som kan hända i dessa oroliga tider. För att hålla dig uppdaterad om föreningarnas kommande evenemang på ön bör du också besöka Adelsö föreningsråds gemensamma hemsida **www.adelso.se**.

Nedan hittar du några evenemang som är spikade eller planerade i skrivande stund (april 2023).

25 MAJ KL. 19

Trefaldighetsafton, Finn-hagskällan vid Karlslund
Torsdagskväll före trefaldighetsafton är det dags att dricka för lycka och välgång under året. Skytning finns på Adeslö ringväg från Karlslund.
Arrangör: Adelsö Hembygdslag

29 MAJ KL. 18

Högmässa, Adelsö kyrka
Annandag pingst
Präst: Anita Elweskiöld
Musiker: Carina Einarson
Arrangör: Ekerö pastorat

1 JUNI KL. 19

Bilbingo

Adelsövallens parkering

Var med på alla fem spelen för 140 kr. Det är kontantbetalning och kontantvinster som gäller. Kom i tid, begränsat antal platser. I pausen erbjuder arrangören fika och hembakt.
PS: Kolla tutan innan bingon. Fortsättning följer sedan var tredje vecka.

Arrangör: Adelsö IF

4 JUNI KL. 14

Villa Spelrum

Marielundsvägen 27

Trädgårdskonstens historia och Inspirerande trädgårdsmästare förr och nu. Från persernas paradiset 5000 f. Kr.

via Bingens klosterträdgård på 1100-talet till sentida trädgårdsmästarparet Erik och Irene på Adelsö. Dikt, trädgårdshaiku, sång och musik. Vid flygeln Peter Andersson. Visning av Villa Spelrums trädgårdsrum. Beryl Kornhill i samarbete med Världsarvsteatern. Föranmälan till Siri: 070-2482123

Arrangör: Adelsö Hembygdslag

5 JUNI KL. 18

Konsert med Medborgarna

Stenby gård, Adelsö

Ringväg 61 C

Medborgarna lirar allt från Bellman till Bowie. Läs mer, och

lyssna, på medborgarna.com.

Biljetter: 300 kr, beställ via sms till 076-1331417

Privat arrangör

17 JUNI KL. 11-23

Adelsö Ölfestival 2023

Pannrummet, Stenby trädgård

Träffa 15 bryggare från stockholmregionen och prova både deras och vårt eget Adelsö-öl. Självklart finns också mängder av ölvänligt tilltugg och massor av live-musik. Betala vid ankomst eller via billetto.se.

Arrangör: Pannrummet och Adelsö Bryggeri

18 JUNI KL. 16

Birkakörens sommarkonsert Adelsö kyrka

Sommarkonsert, med både traditionella och nyare sommarsånger.

Pianist: Torbjörn Gustavsson

Arrangör: Ekerö pastorat i samarbete med Birkakören

22 JUNI KL. 18

Förberedelser inför midsommarafton

Adelsö festplats

Vi klär midsommarstången.

Arrangör: Adelsö IF

23 JUNI KL. 12-15

Midsommarfirande

Adelsö festplats

Traditionell familjefest för stora och små med dans kring midsommarstången, tom-bola, fiskdamm och mycket mycket mer.

Arrangör: Adelsö IF

24 JUNI KL. 18

Musikgudstjänst Adelsö kyrka

med kören *Ad Mundi*.

Ljuset skimrar skogen doftar

Präst: Magnus Ehntorp

Arrangör: Ekerö pastorat

24 & 25 JUNI KL. 12-15

Galleri Adelsö Smedja

Stenby säteri

Konstutställning med gästutställare Mia Wahlberg och Nils Ekwall målari.

Arrangör: Adelsö Smedja

25 JUNI KL. 13

Fotbollsderby, AdelsövalLEN

Fotbollsderby mellan

Adelsö IF-Munsö IF.

Kaféet öppet.

Arrangör: Adelsö IF

1 JULI FRÅN KL. 10

Adelsö runt, AdelsövalLEN

Ett veteranevenemang med mängder av gamla moppar, bilar och hojar. Klockan 10 registrering av deltagarfordo-nen vid AdelsövalLEN, där du kan beundra och kommentera alla fordon samt umgås.

Arrangör: Adelsö Evenemang

1 & 2 JULI KL. 12-15

Galleri Adelsö Smedja

Stenby säteri

Konstutställning med gästut-ställare Anna Hellström må-leri och Röda tråden textil.

Arrangör: Adelsö Smedja

8 & 9 JULI KL. 12-15

Galleri Adelsö Smedja

Stenby säteri

Konstutställning med gästut-ställare Katarina Wolf målari.

Arrangör: Adelsö Smedja

**8 & 9 JULI
KL. 12-15
GALLERI ADELSÖ
SMEDJA**

16 JULI KL. 18

Musikgudstjänst,

Adelsö kyrka, med kören *Ad Mundi*.

Präst: Anita Elweskiöld

Arrangör: Ekerö pastorat

15 & 16 JULI KL. 12-15

Galleri Adelsö Smedja

Stenby säteri

Konstutställning med gästutställare Janne Höglund, Gunnar "Gurkan" Whitlock, Stefan Stålfågel och Zilla Stålfågel, en rejäl mix av allehanda tekniker.

Arrangör: Adelsö Smedja

22 JULI KL. 11-14

Barnens Dag, Adelsövallen

Barnens Dag med lekar, ansiktsmålning, brandförsvaret och mycket mer.

Arrangör: Adelsö IF och Adelsö Evenemang

5 AUGUSTI
KL. 12-15
**BAKLUCKE-
LOPPIS**

**GAMMALT
& NYTT
ÖPPET
LÖRDAGAR
12-15**

22 & 23 JULI KL. 12-15

Galleri Adelsö Smedja

Stenby säteri

Konstutställning med gästutställare Lena Holst och Robin Fondin, mosaik och glas, Ewa Dahlström & co, glas, och en hel del annat.

Arrangör: Adelsö Smedja

28-30 JULI HELDAGAR

Tangokurs, Storköket, Sättra Gård

Tangokurs för avancerade dansare med Katrin Urwitz och Jorge Frias, med assistans av Malin Backström & Annika Pahlén. Kursen hålls på engelska. Läs mer via Facebook-gruppen Club Social/Adelsö.

Arrangör: Club Social

29 & 30 JULI KL. 12-15

Galleri Adelsö Smedja

Stenby säteri

Konstutställning med gästutställare Else-Marie Widén med barnbarnet Gloria, fritt broderi, måleri.

Arrangör: Adelsö Smedja

5 AUGUSTI

KL. 12-15

Bakluckeloppis, Gammalt & Nytt vid Stenby säteri

Arrangör: Gammalt & Nytt på Adelsö

5 & 6 AUGUSTI KL. 12-15

Galleri Adelsö Smedja

Stenby säteri

Stor marknad med konsthantverk, konst, textilier, närodlat, honung m.m. Dessutom byggnadsvårdsbutik och smedjegängets egna alster.

Arrangör: Adelsö Smedja

NÅGON AV DE FÖRSTA HELGERNA I AUGUSTI

Löparfesten Magnus Laduläsloppet, AdelsövalLEN

Med start och målgång på
AdelsövalLEN.

Mer info: adelsoif.se

Arrangör: Adelsö IF

12 & 13 AUGUSTI KL. 12-15

Galleri Adelsö Smedja

Stenby säteri

Konst- och hantverksutställ-
ning. Smedjangänet bjuder

på en rejäl mix av allehanda
tekniker.

Arrangör: Adelsö Smedja

13 AUGUSTI KL. 11

Hembygdsgdag, Uppgården

Årets tema är Kurön. Det
bjuds på lokala hantverkare
och försäljning av lokala grön-
saker. Bagarstugan är i gång
som vanligt och musik ska det
också bli, precis som en riktigt
hembygdsgdag ska vara.

Arrangör: Adelsö Hembygdslag

20 AUGUSTI KL. 19

Orgelkonsert, Adelsö kyrka

Arrangör: Ekerö pastorat

13 AUGUSTI
KL. 11
HEMBYGDS-
DAGEN

Tack!

till våra annonsörer,
sponsorer och bidrags-
givare, för era tillskott
till föreningen.

Dessa bidrag användes bland annat till:

- Tryck och distribution
av tidningen Adelsönytt
och annan information
- Pris till årets Adelsöbo
- Stöttning av evene-
mang och föreningar på
Adelsö

Och mycket mer.

Mats Lundgren
VÄRNA ADELSÖ

ANNONS- PRISLISTA

Välkommen att annon-
sera i Adelsönytt

Helsida: 1 600 kronor

Halvsida: 800 kronor

1/4-sida: 400 kronor

GLÖM INTE ATT
KOLLA PÅ ADELSÖS EGEN
EVENEMANGSPORTAL

www.adelso.se

där du hittar fler evenemang
när öns föreningar har spikat
sina program för 2023.

Om Värna Adelsö

Föreningen Värna Adelsö samlar både bofasta och fritidsboende.

Vårt syfte är att slå vakt om Adelsös kultur och natur samt att främja möjligheterna att bo och arbeta på ön. Vi verkar för en framtida utveckling som inte tär på människor, natur och vårt historiska arv.

Vi arbetar bland annat med följande frågor:

- Allemansrätten. Markägare ska till exempel inte kunna hindra människor att bada och ströva i naturen.
- Vi vill slå vakt om Munsö skola. Återinför årskurs 4-6!
- Kulturlandskapet och strandskyddet ska värnas.
- Miljön i alla avseenden ska värnas.
- Färjan ska alltid fungera, även när det är stränga vintrar. Mer trafik under sena kvällar.
- Vi vill slå vakt om busstrafiken.
- Vi värnar vår lanthandel.
- Vi vill att vildsvinsstammen på ön minskas kraftigt.
- Vi slår vakt om Hembygdsgården.
- Hovgårdsområdet och Världsarvet bör utvecklas.

Värna Adelsö med drygt 600 medlemmar är öns största förening.

VÄRNA ADELSÖ STYRELSE 2022

ORDFÖRANDE

Anders Gustafsson, Skogstorp

Tel: 070-298 55 25

E-post: anders.gustafsson28@gmail.com

VICE ORDFÖRANDE

Helena Abrahamsson, Lundkulla

Tel: 070-679 26 16

E-post: helena.abrahamsson@gmail.com

KASSÖR

Mats Lundgren, Marielundsvägen

Tel: 070-730 32 03

E-post: matslu3@gmail.com

LEDAMÖTER

Monika Engelhardt, Frutorp

Tel: 070-789 09 68

E-post: frutorp@hotmail.com

Andreas Gustafsson, Hovgården

Tel: 070-986 55 92

E-post: andreas.adelso@gmail.com

Siri Lundmark, Stenby

Tel: 070-248 21 23

E-post: siri.lundmark@hotmail.com

Lennart Rydberg, Lundkulla

Tel: 070-322 02 61

E-post: lennart.rg@gmail.com

Maria Skedinger, Hanmora

Tel: 073-807 19 75

E-post: mariaskedinger@gmail.com

Stefan Wählin, Ellholmen

Tel: 070-318 80 00

E-post: s.wahlin@hotmail.com

Jan Gertz, Gredby

Tel: 070-353 01 65

E-post: jan80taborist@gmail.com

Välkommen till AdeoCare

Hemtjänst som gör dig glad!

Vi är glada när du är glad. Prata med oss om vad som är viktigt för dig. Vi är alltid nyfikna och idel öra. Låt höra!

Ekerö

Vill du ha hjälp
av hemtjänst
eller vill du byta
till oss

Hör av dig så
berättar vi mer.

08-560243 66

ADEOCARE

Det här är en del av det du kan få hjälp med. Hör av dig till oss så kan vi berätta mer.

Personlig omvårdnad Avlösning Inköp
Promenad Social tid Ledsagning
Matlagning Matlåda Samtliga städ insatser

**Vi utför även boendestöd för dig som
är i behov av det**

www.adeocare.se
Sociala medier: [Adeocare.se](https://www.facebook.com/adeocare.se)

Telefon (växel): 08-560 243 66

Adress: Adeocare Ekerö, Bryggavägen 110, Ekerö

Ring 08-560 360 00 om du vill SÄLJA!

Kontakta Sara eller Fredrik, med lång erfarenhet av försäljningar på Adelsö.
Vi har Sveriges nöjdaste kunder 7 år i rad..